

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA
O BANKOVNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 03. 2014.**

Sarajevo, svibanj 2014.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankovnom sustavu Federacije BiH (stanje 31. 3. 2014.) na temelju izvješća banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site financijske analize).

I. U V O D **1**

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH **2**

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
1.1. Status, broj i poslovna mreža	2
1.2. Struktura vlasništva	2
1.3. Kadrovi	5
2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
2.1. Bilanca stanja	7
2.1.1. Obveze	12
2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	16
2.1.3. Aktiva i kvaliteta aktive	21
2.2. Profitabilnost	31
2.3. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope	36
2.4. Likvidnost	39
2.5. Devizni rizik	47

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE **49**

P R I L O Z I

I. UVOD

Poslovanje bankarskog sektora u Federaciji BiH i BiH već duže razdoblje se odvija u uvjetima djelovanja ekonomske i financijske krize, što ima utjecaj na većinu poslovnih segmenata banaka. Promjene u bilančnoj sumi, kao i ključnim bilančnim kategorijama (kreditima, depozitima, kreditnim obvezama, kapitalu, te posljedično novčanim sredstvima) su neznatne, tako da se može reći da je već duže razdoblje, zbog utjecaja financijske i ekonomske krize, prisutna stagnacija u rastu i razvoju bankarskog sektora. Ključni pokazatelji poslovanja bankovnog sustava uglavnom, s manjim oscilacijama, u posljednje dvije godine održavaju se na približno istoj razini. Likvidnost, profitabilnost i kapitaliziranost bankarskog sektora mogu se ocijeniti zadovoljavajućim, te se može zaključiti da je bankarski sektor i dalje stabilan i siguran

Na dan 31. 3. 2014. u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 17 banaka. Broj zaposlenih u bankama F BiH na dan 31. 3. 2014. iznosio je 7.023 zaposlenika i neznatno je smanjen za 28 zaposlenika ili 0,4% u odnosu na kraj 2013. godine.

Bilančna suma bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2014. godine iznosila je 15,2 milijarde KM, što je manje za 1,4% ili 209 milijuna KM nego na kraju 2013. godine. Pad bilančne sume najvećim dijelom rezultat je pada depozita i kreditnih obveza.

Struktura aktive imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje udjela kredita sa 70,3% na 71,9% i smanjenje novčanih sredstava sa 28,6% na 26,5%.

Novčana sredstava su u prvom kvartalu ove godine smanjena su za 8,6% ili 380 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosila su četiri milijarde KM.

Kreditni su zabilježili blagi rast od 1% ili 104 milijuna KM i na kraju prvog kvartala 2014. godine iznosili su 11 milijardi KM. Ukupni nekvalitetni krediti na istoj su razini kao i na kraju 2013. godine i iznose 1,6 milijardi KM s udjelom u odnosu na ukupne kredite od 14,5%. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama na nekvalitetne kredite se odnosi 18,6%, a za stanovništvo ovaj pokazatelj iznosi 10%.

U strukturi pasive bilance banaka depoziti s iznosom od 11,3 milijarde KM i udjelom od 74,0% i dalje su dominantan izvor financiranja banaka u Federaciji BiH. Ukupni depoziti u prvom kvartalu 2014. godine smanjeni za 2,1% ili 243 milijuna KM. S druge strane, štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i financijskog potencijala banaka, u prvom kvartalu 2014. godini imali su rast od 1,3% ili 79 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosili su 6,3 milijarde KM.

Kreditne obveze koje iznose jednu milijardu KM u prvom kvartalu 2014. godine zabilježile su pad od 3,4% ili 35 milijuna KM, ali je njihov udjel u strukturi pasive ostao skoro isti kao i na kraju 2013. godine. U posljednje tri godine, zbog utjecaja financijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inozemstvu, a plaćanjem dospjelih obveza ovi izvori su smanjeni za više od 50% (na kraju 2008. godine iznosili su 2,18 milijardi KM). Evidentno je da je financijska podrška matičnih grupacija značajno reducirana, tako da će se kreditni rast u narednom razdoblju u F BiH morati više financirati iz rasta domaćih izvora.

U prvom kvartalu 2014. godine ukupan kapital povećan je za 2,3% ili 53 milijuna KM, najvećim dijelom po osnovi dobiti tekućeg razdoblja i sa 31. 3. 2014. iznosio je 2,4 milijarde KM

Regulatorni kapital na dan 31. 3. 2014. iznosio je 2,3 milijarde KM i u prvom kvartalu je smanjen za 2% ili 37 milijuna KM.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala banaka jeste koeficijent adekvatnosti

kapitala. Ovaj koeficijent je na razini bankarskog sektora sa 31. 3. 2014. iznosio 17,5%, što je za 0,5 postotnih bodova manje u odnosu na kraj 2013. godine, ali je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sustava.

Prema podacima iz računa dobiti i gubitka, na razini bankovnog sustava u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2014. godine, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat - dobit u iznosu od 54 milijuna KM.

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 3. 2014. u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 17 banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2013. Posebnim zakonom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH Sarajevo, koja je pravni sljednik Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo, od 1. 7. 2008.

U prvom kvartalu 2014. godine nije bilo važnijeg širenja mreže organizacijskih dijelova banaka. Trend širenja je nastavljen, ali u znatno manjem opsegu nego ranije, čemu je osnovni uzrok finansijska kriza. Banke su vršile reorganizaciju svoje mreže poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacijskog oblika, organizacijske pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacijskih dijelova, ali i spajanje i ukidanje nekih organizacijskih dijelova, a sve u cilju racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Ovakvih promjena kod banaka iz Federacije BiH bilo je ukupno 20 (19 promjena na teritoriju Federacije BiH i jedna na teritoriju Republike Srpske): osnovana su četiri nova organizacijska dijela, sedam je ukinuto, a kod devet su bile promjene.

S navedenim promjenama, banke iz Federacije BiH su sa 31. 3. 2014. imale ukupno 576 organizacijskih dijelova, što je u odnosu na 31. 12. 2013. manje za 0,7%.

Šest banaka iz Republike Srpske imale su 31 organizacijski dio u Federaciji BiH, što je više u odnosu na 31. 12. 2013. (27).

Sa 31. 3. 2014. osam banaka iz Federacije BiH imale su 50 organizacijskih dijelova u Republici Srpskoj, a također osam banaka je imalo 11 organizacijskih dijelova u Brčko Distriktu.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutarnjem platnom prometu 31. 3. 2014. imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je 16 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 31. 3. 2014., ocijenjena na temelju raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

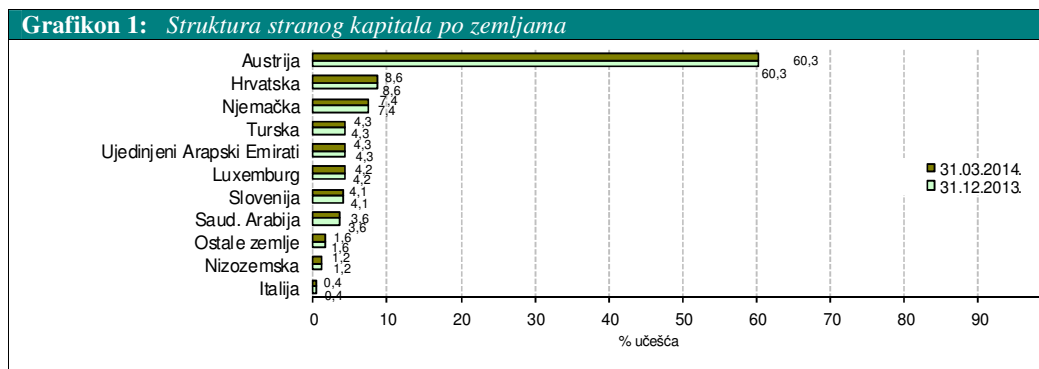
- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 16 banaka (94,1%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu² 1 banka (5,9%)

Od 16 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, šest banaka je u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je 10 banaka u većinskom stranom vlasništvu.

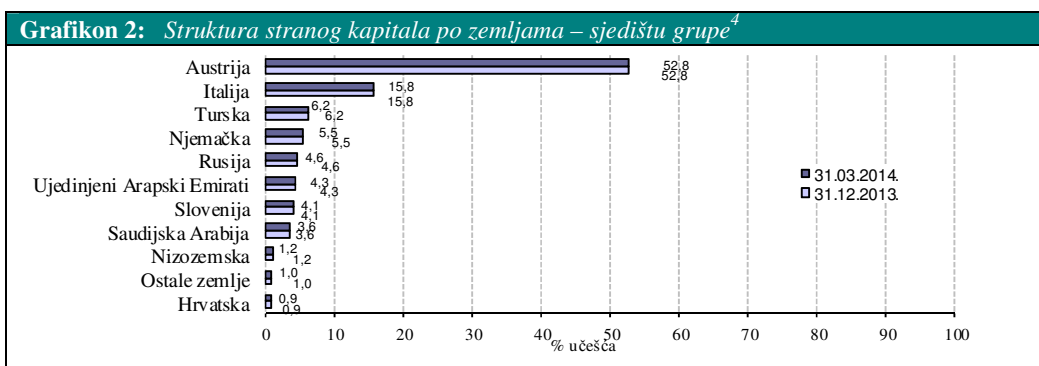
¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

Ako se analizira samo strani kapital, po kriteriju zemlje porijekla dioničara, sa 31. 3. 2014. stanje je nepromijenjeno u odnosu na kraj 2013. godine: najveći udjel stranog kapitala od 60,3% imaju dioničari iz Austrije, slijedi udjel dioničara iz Hrvatske od 8,6%, te Njemačke od 7,4%. Ostale zemlje imale su pojedinačan udjel manji od 5%.

Međutim, ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno grupe u čijem su većinskom vlasništvu (izravno ili neizravno preko članica iz grupe) banke u Federaciji BiH. Prema ovom kriteriju stanje je također nepromijenjeno u odnosu na kraj 2013. godine: udjel bankarskih grupa i banaka iz Austrije iznosi 52,8%, slijede talijanske banke s udjelom od 15,8%, ostale zemlje su imale pojedinačni udjel manji od 7%, a od 2012. godine pojavljuje se udjel Rusije³ od 4,6%.

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁵.

-u 000 KM-

Tablica 1: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

BANKE	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)		
Državne banke		51.114 2%	51.618 2%	51.778 2%	101	100		
Privatne banke		2.166.261 98%	2.256.327 98%	2.309.202 98%	105	102		
U K U P N O		2.217.375 100%	2.307.945 100%	2.360.980 100%	105	102		

³ Ruska banka Sberbank kupila je u 2012. godini Volksbank International iz Austrije, u čijem je vlasništvu bila Volksbank BH d.d. Sarajevo.

⁴ Pored zemalja sjedišta matice-grupacije čije su članice banke iz F BiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz F BiH.

⁵ Iz bilance stanja po shemi FBA: počevši od 31.12.2011., pored dioničkog kapitala, emisijom ažia, neraspoređene dobiti i rezervi, i ostalog kapitala (financijski rezultat tekućeg razdoblja), u ukupan kapital se uključuju i rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti.

U prvom kvartalu 2014. godine ukupan kapital povećan je za 2% ili 53 milijuna KM, najvećim dijelom po osnovi dobiti tekućeg poslovanja.

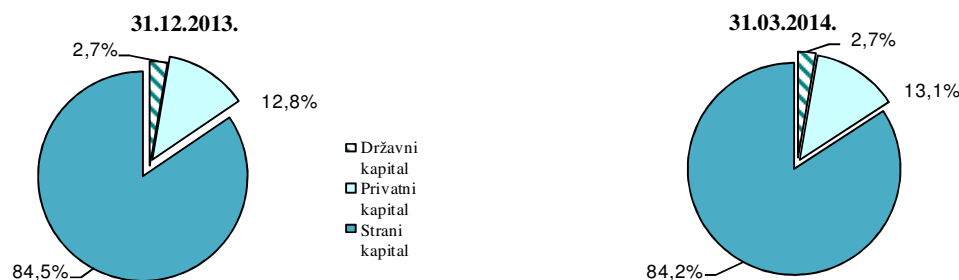
Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

- u 000 KM-

Tablica 2: Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državni kapital	33.096	2,8	32.364	2,7	32.364	2,7	98	100
Privatni kapital (rezidenti)	164.603	13,7	153.549	12,8	158.421	13,1	93	103
Strani kapital (nerezidenti)	1.003.907	83,5	1.017.822	84,5	1.017.807	84,2	101	100
U K U P N O	1.201.606	100,0	1.203.735	100,0	1.208.592	100,0	100	100

Grafikon 3: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Dionički kapital banaka u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2014. godine je veći za 4,9 milijuna KM ili za 0,4% u odnosu na 31. 12. 2013. Dionički kapital je povećan za 4,9 milijuna KM u jednoj banci, nakon ukidanja naloga FBA za isključenje navedenog iznosa iz kapitala.

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala detaljnije pokazuje promjene i trendove u bankovnom sustavu FBiH, i to u promjeni strukture vlasništva.

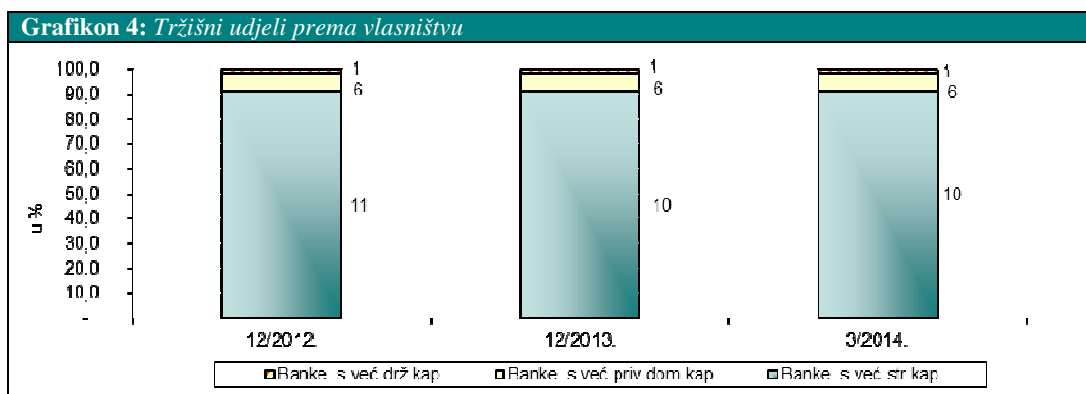
Udjel državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 31. 3. 2014. je nepromijenjen i iznosi 2,7%.

Udjel privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu iznosi 13,1% i veće je za 0,3 postotna boda u odnosu na 31. 12. 2013., odnosno za 4,9 milijuna KM neto, zbog ukidanja naloga FBA za isključenje navedenog iznosa iz kapitala.

Udjel privatnog kapitala (nerezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu smanjen je za 0,3 postotna boda (sa 84,5% na 84,2%), dok je nominalni iznos ostao nepromijenjen.

Tržišni udjel banaka u većinskom stranom vlasništvu sa 31. 3. 2014., kao i na kraju 2013. godine, iznosio je visokih 91,0%, banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom 7,4%, a udjel banaka s većinskim državnim kapitalom 1,6%.

Tablica 3: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)									
BANKE	31.12.2012.			31.12.2013.			31.3.2014.		
	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit.	Udjel u ukup. aktivi	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit.	Udjel u ukup. aktivi	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit.	Udjel u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,3	1,4	1	2,2	1,6	1	2,2	1,6
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	6	10,5	7,6	6	9,2	7,4	6	8,9	7,4
Banke s većinskim stranim kapitalom	11	87,2	91,0	10	88,6	91,0	10	88,9	91,0
U K U P N O	18	100,0	100,0	17	100,0	100,0	17	100,0	100,0

1.3. Kadrovi

U bankama u F BiH na dan 31. 3. 2014. broj zaposlenih iznosio je 7.023, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 3%, a u privatnim 97%.

Tablica 4: Zaposleni u bankama FBiH								
BANKA	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državne banke	183	3%	200	3%	197	3%	109	99
Privatne banke	6.947	97%	6.851	97%	6.826	97%	99	100
U K U P N O	7.130	100%	7.051	100%	7.023	100%	99	100
Broj banaka	18		17		17		94	100

Tablica 5: Kvalifikacijska struktura zaposlenih								
STUPANJ STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2012.		31.12.2013.		31.03.2014.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	3.479	48,8%	3.673	52,1%	3.678	52,4%	106	100
Viša stručna sprema	667	9,3%	601	8,5%	597	8,5%	90	99
Srednja stručna sprema	2.949	41,4%	2.750	39,0%	2.717	38,7%	93	99
Ostali	35	0,5%	27	0,4%	31	0,4%	77	115
U K U P N O	7.130	100,0%	7.051	100,0%	7.023	100,0%	99	100

U prvom kvartalu 2014. godine broj zaposlenih neznatno je smanjen (za 28 ili 0,4%).

Trend poboljšanja kvalifikacijske strukture zaposlenih kroz povećanje udjela zaposlenih s visokom

stručnom spremom je nastavljen i u prvom kvartalu 2014. godine, najviše kao rezultat smanjenja broja zaposlenih sa srednjom stručnom spremom za 1% ili 33 radnika.

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankovnog sustava je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sustava.

Tablica 6: Aktiva po zaposlenom									
BANKE	31.12.2012.			31.12.2013.			31.3.2014.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	183	209.971	1.147	200	241.605	1.208	197	223.111	1.133
Privatne	6.947	14.780.795	2.128	6.851	15.204.945	2.220	6.826	15.014.884	2.200
UKUPNO	7.130	14.990.766	2.102	7.051	15.446.550	2.191	7.023	15.237.995	2.170

Na kraju promatranog razdoblja na razini bankovnog sustava na svakog zaposlenog je dolazilo 2,2 milijuna KM aktive, što je skoro isto kao i na kraju 2013. godine.

Tablica 7: Aktiva po zaposlenom po grupama				
Aktiva (000 KM)	31.12.2012.		31.12.2013.	
	Broj banaka		Broj banaka	
do 1.000	3		1	
1.000 do 2.000	10		8	
2.000 do 3.000	4		7	
Preko 3.000	1		1	
UKUPNO	18		17	

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 910 tisuća KM do 3,7 milijuna KM aktive po zaposlenom. Četiri banke ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod tri najveće banke u sustavu prelazi iznos od 2,5 milijuna KM.

2. FINANIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvješća obavlja se korištenjem izvješća propisanih od strane FBA i izvješća drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

- 1) Informacije o bilanci stanja za sve banke koja se dostavlja mjesečno, s dodatnim priložima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i izvanbilančnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
- 2) Informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, kamatnim stopama na kredite i depozite, a na temelju izvješća propisanih od strane FBA,
- 3) Informacije o rezultatima poslovanja banaka (račun dobiti i gubitka po shemi FBA) i izvješća o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvješća, bazu podataka čine i informacije dobivene na temelju dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka, zatim izvješća o reviziji finansijskih izvješća banaka urađeni od strane vanjskog neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankovnog sustava u cjelini.

Sukladno odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja banaka, banke s većinskim državnim kapitalom obvezne su izvješćivati FBA na bazi „pune“ bilance stanja raščlanjenog na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankovnog sustava temeljiti na pokazateljima iz aktivne podbilance banaka s većinskim državnim kapitalom⁶.

2.1. Bilanca stanja

Bilančna suma bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2014. godine iznosila je 15,2 milijarde KM, što je manje za 1,4% ili 209 milijuna KM nego na kraju 2013. godine. Promjene u bilančnoj sumi, kao i ključnim bilančnim kategorijama (kreditima, depozitima, kreditnim obvezama, kapitalu, te posljedično novčanim sredstvima) su neznatne, tako da se može reći da je već duže razdoblje, zbog utjecaja financijske i ekonomske krize, prisutna stagnacija. Ključni pokazatelji poslovanja bankovnog sustava uglavnom, s manjim oscilacijama, u posljednje dvije godine održavaju se na približno istoj razini.

- 000 KM-

Tablica 8: Bilanca stanja								
O P I S	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	IZNOS	Udjel %	IZNOS	Udjel %	IZNOS	Udjel %	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
A K T I V A (I M O V I N A) :								
Novčana sredstva	3.962.581	26,4	4.417.898	28,6	4.037.905	26,5	111	91
Vrijednosni papiri ⁷	548.467	3,7	562.513	3,6	598.034	3,9	103	106
Plasmani drugim bankama	78.522	0,5	51.960	0,3	100.398	0,7	66	193
Kredit	10.666.124	71,1	10.852.400	70,3	10.956.079	71,9	102	101
Ispravka vrijed.	1.007.459	6,7	1.165.928	7,5	1.171.155	7,7	116	100
Kredit - neto (kredit minus isp.vrijed.)	9.658.665	64,4	9.686.472	62,8	9.784.924	64,2	100	101
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	521.493	3,5	512.985	3,3	510.242	3,3	98	99
Ostala aktiva	221.038	1,5	214.722	1,4	206.492	1,4	97	96
UKUPNA AKTIVA	14.990.766	100,0	15.446.550	100,0	15.237.995	100,0	103	99
P A S I V A :								
Depoziti	10.961.001	73,1	11.523.849	74,6	11.280.987	74,0	105	98
Uzete pozajmice od drugih banaka	2.000	0,0	0	0,0	0	0,0	n/a	0
Obveze po uzetim kreditima	1.141.561	7,6	1.039.381	6,7	1.004.486	6,6	91	97
Ostale obveze	668.829	4,5	575.375	3,7	591.543	3,9	86	103
KAPITAL								
Kapital	2.217.375	14,8	2.307.945	15,0	2.360.979	15,5	104	102
UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)	14.990.766	100,0	15.446.550	100,0	15.237.995	100,0	103	99

- 000 KM-

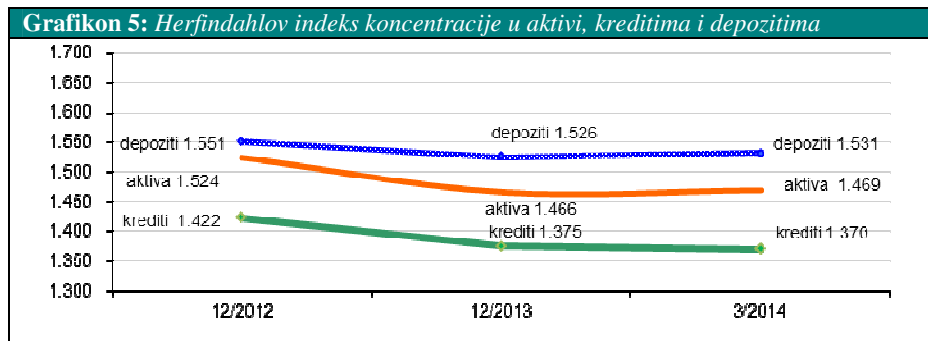
Tablica 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi											
BANKE	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS				
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Broj banaka	Aktiva (000 KM)					
1	2	3	4	5	6	7	8 (5/3)	9(7/5)			
Državne	1	209.971	1%	1	241.605	2%	1	223.111	1%	115	92
Privatne	17	14.780.795	99%	17	15.204.945	98%	16	15.014.884	99%	103	99
UKUPNO	18	14.990.766	100%	18	15.446.550	100%	17	15.237.995	100%	103	99

⁶ Državne banke u “punoj bilanci” iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 31.3.2014. kod jedne državne banke ove stavke su iznosile 641 milijun KM.

⁷ Vrijednosni papiri za trgovanje, raspoloživi za prodaju i v.p. koji se drže do dospelja.

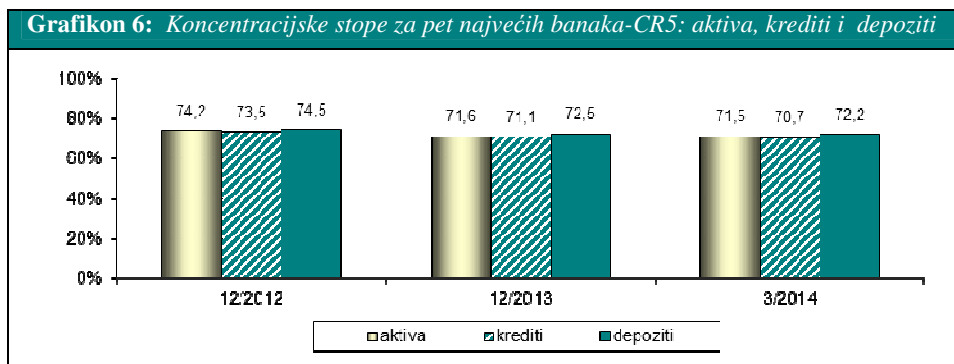
Kod većine banaka (11) aktiva je manja nego na kraju 2013. godine, dok je kod preostalih banaka aktiva povećana, s napomenom da su promjene minimalne.

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁸.

U 2014. godini Herfindahlov indeks koncentracije u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima) je ostao skoro na istoj razini kao na kraju 2013. godine, tako da je sa 31. 3. 2014. za aktivu iznosio 1.469, kredite 1.370 i depozite 1.531 jedinicu, što pokazuje umjerenu koncentraciju⁹.

Drugi pokazatelj koncentracije u bankovnom sustavu je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa¹⁰ (dalje CR), koja pokazuje ukupan udjel najvećih institucija u sustavu u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. CR5 je, kao Herfindahlov indeks koncentracije, neznatno promijenjen i za tržišni udjel iznosio je 71,5%, kredite 70,7% i depozite sa 72,2%. U posljednje dvije godine vrijednost CR5 je blago smanjena u sve tri kategorije, ali je i dalje evidentna dominacija pet najvećih banaka u sustavu koje „drže“ cca 72% tržišta, kredita i depozita.

⁸ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$,

a predstavlja zbroj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sustavu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sustavu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

⁹ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

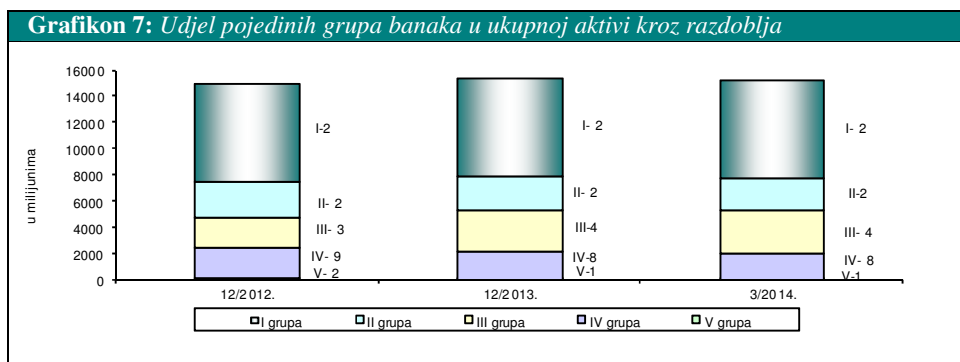
¹⁰ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju institucija koje se uključuju u izračun.

Bankarski sektor može se analizirati i s aspekta nekoliko grupa, formiranih prema veličini aktive¹¹. Promjene u udjelu u odnosu na kraj 2013. godine su neznatne, što je rezultat manjih promjena aktive kod većine banaka.

U sustavu i dalje dominiraju četiri najveće banke s ukupnim udjelom od 64,9%, od toga I. grupa (dvije najveće banke u sustavu, s aktivom preko tri milijarde KM) ima udjel od 48,9%, a II. grupa (dvije banke s aktivom između jedne i dvije milijarde KM) 16,0%. Udjel III. grupe (četiri banke s aktivom između 500 milijuna KM i jedne milijarde KM) je povećan je za 0,6 postotnih bodova, odnosno na 21,3%, dok udjel IV. najbrojnije grupe (osam banaka s aktivom između 100 i 500 milijuna KM banaka) iznosi 13,3%. Jedna banka u posljednjoj V. grupi (s aktivom manjom od 100 milijuna KM) ima udjel od neznatnih 0,5%.

U sljedećoj tablici daje se pregled iznosa i udjela pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz razdoblja (iznosi su u milijunima KM).

IZNOS AKTIVE	31.12.2012.			31.12.2013.			31.3.2014.		
	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
I- Preko 2.000	7.476	49,8	2	7.546	48,8	2	7.455	48,9	2
II- 1000 do 2000	2.741	18,3	2	2.556	16,5	2	2.438	16,0	2
III- 500 do 1000	2.379	15,9	3	3.195	20,7	4	3.245	21,3	4
IV- 100 do 500	2.280	15,2	9	2.078	13,5	8	2.027	13,3	8
V- Ispod 100	115	0,8	2	73	0,5	1	73	0,5	1
UKUPNO	14.991	100,0	18	14.991	100,0	17	15.238	100,0	17

Pad bilančne sume od 1,4% ili 209 milijuna KM, odnosno na razinu od 15,2 milijarde KM na kraju promatranog razdoblja 2014. godine, najvećim dijelom rezultat je pada depozita za 2,1% ili 243 milijuna KM, odnosno na razinu od 11,3 milijarde KM, kao i kreditnih obveza za 3,4% ili 35 milijuna KM, koje su sa 31. 3. 2014. iznosile milijardu KM. S druge strane, ukupan kapital je imao rast od 2,3% ili 53 milijuna KM, iz osnove ostvarene dobiti tekućeg razdoblja. Na kraju prvog kvartala 2014. godine ukupan kapital je iznosio 2,4 milijarde KM.

Zbog navedenog pada depozita i kreditnih obveza, zatim porasta portfelja vrijednosnih papira i plasmana drugim bankama, ali i vrlo skromnog kreditnog rasta, novčana sredstava smanjena su za 8,6% ili 380 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosila su četiri milijarde KM.

Kreditni su imali stopu rasta od 1,0% ili 104 milijuna KM i na kraju prvog kvartala 2014. godine iznosili su 11 milijardi KM.

¹¹ Banke su podijeljene u pet grupa ovisno o veličini aktive.

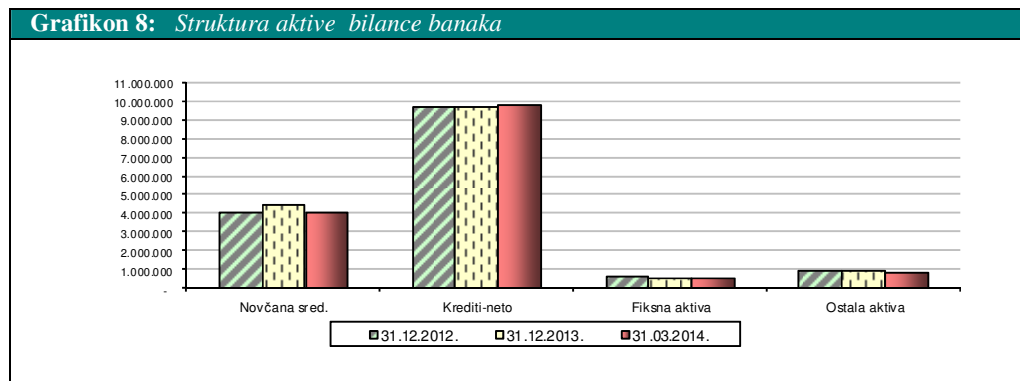
Ulaganja u vrijednosne papire bilježe rast od 6,3% ili 36 milijuna KM (u 2013. godini rast je iznosio 2,6% ili 14 milijuna KM) i sa 31. 3. 2014. iznose 598 milijuna KM, što je udjel u aktivni od svega 3,9%.

Portfelj vrijednosnih papira raspoloživ za prodaju (mali dio se odnosi na portfelj za trgovanje), s rastom od 8,5% ili 33 milijuna KM, iznosio je 415 milijuna KM, a vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća povećani su sa 181 milijun KM na 183 milijuna KM. U oba portfelja nalaze se i vrijednosni papiri koje je emitirala Vlada F BiH¹² ukupne vrijednosti sa 31. 3. 2014. od 248 milijuna KM, te vrijednosni papiri emitenta Vlada Republike Srpske u iznosu od 45 milijuna KM. Također, u portfelju za trgovanje nalaze se i dionice čiji su emitenti domaća poduzeća ukupno u iznosu od sedam milijuna KM. Preostali dio portfelja vrijednosnih papira u iznosu od cca 298 milijuna KM odnosi se najvećim dijelom na obveznice država iz EU.

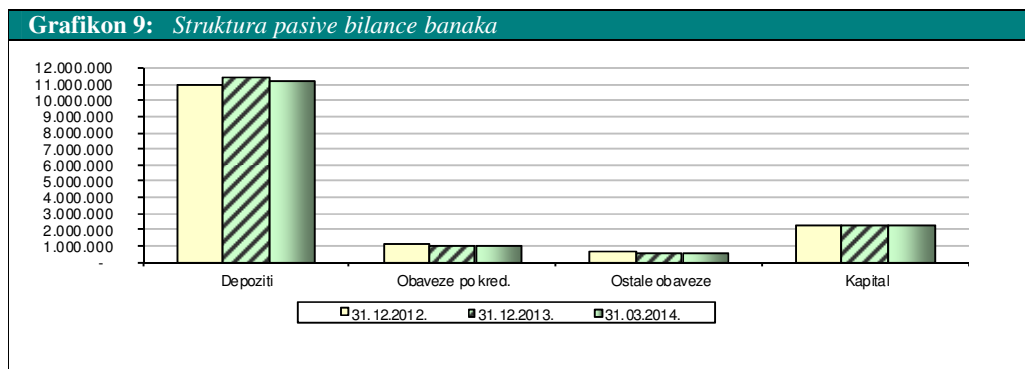
U prvom kvartalu 2014. godine Vlada F BiH emitirala je tri tranše trezorskih zapisa: u veljači 2014. godine nominalne vrijednosti 20 milijuna KM, s dospeljećem u svibnju 2014. godine, te u ožujku 2014. godine dvije tranše u iznosu po 20 milijuna KM (dospeljeće u lipnju 2014. godine). Trezorski zapisi sa 31. 3. 2014. iznose 80 milijuna KM, odnosno njihova knjigovodstvena vrijednost 79,7 milijuna KM. Također, u portfeljima vrijednosnih papira banaka nalaze se i obveznice emitenta Vlade F BiH (emitirane u 2012. godini: prva u svibnju u iznosu od 80 milijuna KM, rok dospeljeća tri godine, druga u lipnju i kolovozu, ukupno 30 milijuna KM, rok dospeljeća pet godina, treća u rujnu u iznosu od 20 milijuna KM i s rokom dospeljeća dvije godine, te iz IV. emisije u prosincu 2013. godine od 40 milijuna KM i rokom dospeljeća tri godine, banke su kupile obveznice u iznosu od 17,5 milijuna KM) ukupne nominalne vrijednosti 140 milijuna KM. Veći dio trezorskih zapisa i obveznica, knjigovodstvene vrijednosti 186 milijuna KM klasificiran je u portfelj raspoloživ za prodaju, a ostatak u iznosu od 34 milijuna KM u portfelj koji se drži do dospeljeća.

Ako se ukupan portfelj vrijednosnih papira (598 milijuna KM) analizira prema izloženosti po zemljama, najveći je udjel od 49,5% BiH (na kraju 2013. godine 46,4%), zatim Rumunjske 14,3%, Austrije 8,0%, Francuske 7,4% itd.

U sljedećim grafikonima dana je struktura najznačajnijih pozicija bilance banaka.

¹² Sve vrste vrijednosnih papira emitenta Vlada F BiH.

U strukturi pasive bilance banaka depoziti su s iznosom od 11,3 milijarde KM i udjelom od 74,0% i dalje dominantan izvor financiranja banaka u Federaciji BiH. Nakon daljeg blagog pada od 3,4%, udjel kreditnih obveza koje iznose jednu milijardu KM, ostalo je skoro isti (6,6%), dok je udjel kapitala, koji je sa 31. 3. 2014. iznosio 2,4 milijarde KM, povećan sa 15,0% na 15,5%.

Struktura aktive, kao i izvora, imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje udjela kredita sa 70,3% na 71,9% i smanjenje novčanih sredstava sa 28,6% na 26,5%.

- u 000 KM-

Tablica 11: Novčana sredstva banaka

NOVČANA SREDSTVA	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	411.726	10,4	431.592	9,8	400.084	9,9	105	93
RR kod CB BiH	2.130.626	53,8	2.622.277	59,4	2.485.127	61,5	123	95
Računi kod depoz.inst.u BiH	1.930	0,0	25.181	0,5	621	0,0	1305	2
Računi kod depoz.inst.u inoze.	1.417.857	35,8	1.338.347	30,3	1.151.817	28,6	94	86
Novč. sred. u procesu naplate	442	0,0	501	0,0	256	0,0	113	51
UKUPNO	3.962.581	100,0	4.417.898	100,0	4.037.905	100,0	111	91

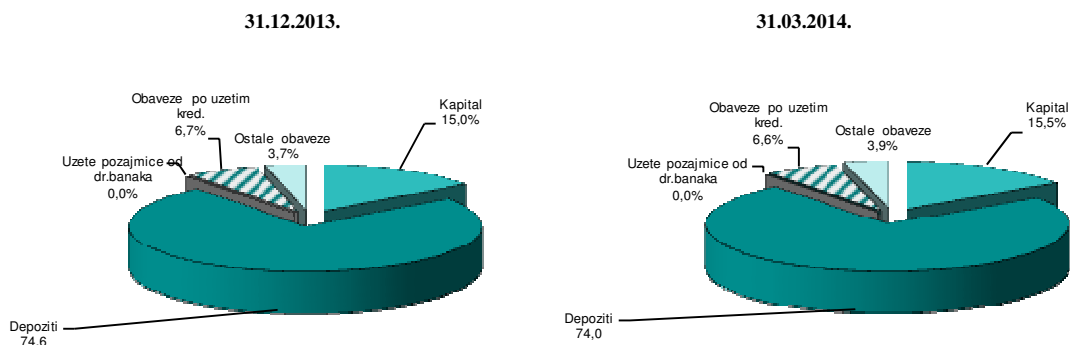
Dvije najvažnije stavke novčanih sredstava: na računu rezervi kod CB BH i na računima banaka u inozemstvu, u prvom kvartalu 2014. godine bilježe smanjenje. Novčana sredstva banaka na računu rezervi kod CB BiH smanjena su za 5% ili 137 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosila su 2,5 milijardi KM ili 61,5% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2013. godine 59,4%). Sredstva banaka na računima kod depozitnih institucija u inozemstvu, imala su pad od 14% ili 187 milijuna KM i iznosila su 1,2 milijarde KM ili 28,6% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2013. godine 30,3%). Banke su u trezoru i blagajnama, nakon pada od 7% ili 31 milijun KM, sa 31. 3. 2014. imale gotovog novca u iznosu od 400 milijuna KM, što je 9,9% ukupnih novčanih sredstava.

Navedena kretanja imala su utjecaj na promjenu valutne strukture novčanih sredstava: udjel domaće valute u promatranom razdoblju povećan je sa 66,4% na 69,1%, a za istu promjenu je smanjen udjel sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obveze

Struktura pasive (obveze i kapital) u bilanci stanja banaka sa 31. 3. 2014. daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 10: Struktura pasive banaka

U promatranom razdoblju udjel depozita (74,0%), kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka, je smanjen za 0,6 postotnih bodova, dok je udjel kreditnih obveza, drugog po visini izvora, ostao gotovo isti (6,6%).

Smanjenje udjela depozita rezultat je njihovog pada u prvom kvartalu 2014. godine za 2,1% ili 243 milijuna KM, sa 31. 3. 2014. iznosili su 11,3 milijarde KM, te su i dalje najveći izvor financiranja banaka u Federaciji BiH. Treba napomenuti da su u siječnju 2014. godine BiH doznačena sredstva VI. tranše po osnovu stand-by aranžmana sa MMF-om u iznosu od 61,7 milijuna KM (u 2013. godini doznačeno je cca 163 milijuna KM, a u 2012. godini 153 milijuna KM).

Drugi po visini izvor su kreditna sredstva u iznosu od jedne milijarde KM, koje su banke dobile najvećim dijelom zaduživanjem kod stranih finansijskih institucija. U posljednje tri godine, zbog utjecaja finansijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inozemstvu, a plaćanjem dospjelih obveza ovi izvori su smanjeni za više od 50% (na kraju 2008. godine iznosili su 2,18 milijardi KM). U 2012. godini pad je iznosio 13,5% ili 178 milijuna KM, u 2013. godini 9% ili 102 milijuna KM, a u prvom kvartalu 2014. godine 3,4% ili 35 milijuna KM. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 169 milijuna KM, koje su banke povukle u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 7,7%.

Banke su sa 31. 3. 2014. imale najveće obveze prema sljedećim kreditorima (šest od ukupno 36), na koje se odnosi 72% ukupnih kreditnih obveza: European Investment Bank (EIB), TC ZIRAAT BANKASI A.S. (Turska), UniCredit Bank Austria AG, European fund for Southeast Europe (EFSE), EBRD i Council of Europe Development Bank.

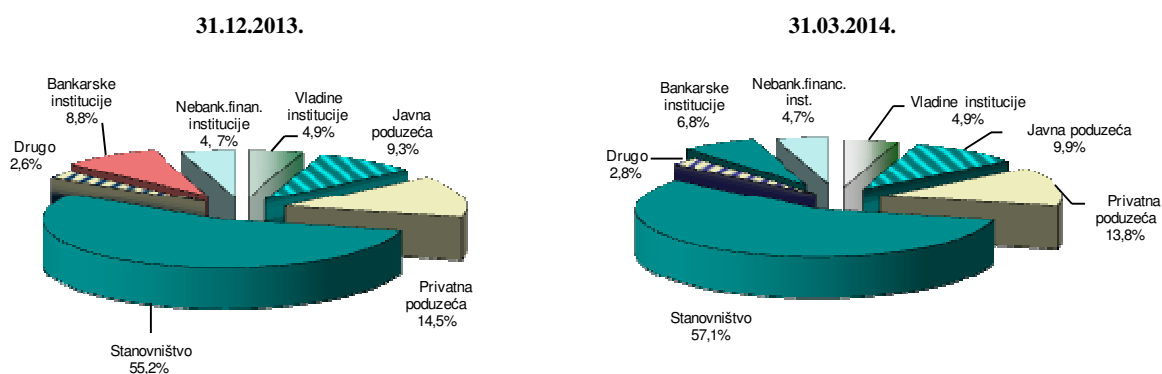
Kapital je sa 31. 3. 2014. iznosio 2,4 milijarde KM, što je za 2,3% ili 53 milijuna KM više nego na kraju 2013. godine, što se u cijelosti odnosi na finansijski rezultat (dobit) u prvom kvartalu 2014. godine.

Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja samo se 5,8% odnosi na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2012.		31.12.2013.		31.03.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	682.313	6,2	565.533	4,9	556.334	4,9	83	98
Javna poduzeća	1.090.870	10,0	1.076.527	9,3	1.114.431	9,9	99	104
Privatna poduzeća i druš.	1.501.232	13,7	1.668.034	14,5	1.553.874	13,8	111	93
Bankarske institucije	981.562	9,0	1.012.274	8,8	767.893	6,8	103	76
Nebankarske financ.instit.	493.689	4,5	535.915	4,7	532.144	4,7	109	99
Građani	5.933.071	54,1	6.366.218	55,2	6.449.025	57,1	107	101
Ostalo	278.264	2,5	299.348	2,6	307.286	2,8	108	103
UKUPNO	10.961.001	100,0	11.523.849	100,0	11.280.987	100,0	105	98

Grafikon 11: Sektorska struktura depozita

U prvom kvartalu 2014. godine došlo je do manjih promjena u sektorskoj strukturi depozita, koje su najvećim dijelom rezultat pada depozita privatnih poduzeća i bankarskih institucija, te neznatnog rasta depozita stanovništva i javnih poduzeća.

Depoziti stanovništva imaju kontinuirani rast u posljednjih nekoliko godina, u prvom kvartalu 2014. godine ostvaren je rast od 1% ili 83 milijuna KM, a udjel u ukupnim depozitima povećan je sa 55,2% na 57,2%, tako da su depoziti ovog sektora i dalje najveći izvor financiranja banaka. Analitički podaci pokazuju da je kod 16 od 17 banaka udjel depozita ovog sektora najveće, a kreće se u rasponu od 36% do 87%.

Drugi po visini i udjelu sektorski izvor su depoziti privatnih poduzeća. Nakon porasta u 2013. godini od 11% ili 167 milijuna KM, u prvom kvartalu 2014. godine zabilježen je pad od 7% ili 114 milijuna KM, dok je udjel smanjen na 13,8% (- 0,7 postotnih bodova) i iznosili su 1,6 milijardi KM

Depoziti javnih poduzeća u prva tri mjeseca 2014. godine ostvarili su rast od 4% ili 38 milijuna KM, sa 31. 3. 2014. iznosili su 1,1 milijardu KM ili 9,9% ukupnih depozita.

Depoziti bankarskih institucija su od kraja 2007. godine pa sve do III. kvartala 2011. godine bili po visini drugi sektorski izvor u depozitnom potencijalu banaka. Trend rasta bio je prisutan do sredine 2009. godine, kada su dostigli najveći iznos od 2,3 milijarde KM i udjel od 21,4% u ukupnim depozitima. Nakon toga, pod utjecajem krize, smanjenog opsega kreditiranja i viška likvidnosti, dolazi do povlačenja depozitnih sredstava matičnih grupacija, što rezultira i padom udjela. Depoziti ovog sektora smanjeni su u posljednje četiri godine za cca 52% ili 1,1 milijardu KM. Negativna

¹³ Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilancu stanja po shemi FBA.

kretanja u razini sredstava ovog sektora u prethodnim godinama najvećim dijelom su rezultat smanjenja zaduženosti, odnosno povrat sredstava grupacijama u čijem su vlasništvu banke u F BiH.

U prvom kvartalu 2014. godine depoziti bankarskih institucija smanjeni su za visokih 24% ili 244 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosili su 768 milijuna KM, što je utjecalo na pad udjela u ukupnim depozitima sa 8,8% na 6,8%. Ova sredstva su za 237 milijuna KM manja od kreditnih obveza, koje su, nakon depozita, drugi po značaju izvor financiranja banaka u F BiH. Iz navedenih podataka može se zaključiti da je zaduživanje banaka iz F BiH u inozemstvu značajno smanjeno, posebno depozitna sredstva matičnih grupacija, s napomenom da cca 194 milijuna KM ili 27% oročenih depozita iz grupacije ima dospijeće do kraja 2014. godine. S obzirom da je isti trend smanjenja prisutan i kod kreditnih obveza, banke se ponovno suočavaju s problemom održavanja ročne usklađenosti, što je uzrokovano nepovoljnom ročnošću domaćih depozitnih sredstava, zbog čega moraju u narednom razdoblju osigurati kvalitetnije izvore po ročnosti, kako bi se nastavio trend rasta kreditnih plasmana.

Treba istaknuti da se 94% ili 718 milijuna KM depozita bankarskih institucija odnosi na depozite banaka iz grupacije (uglavnom dioničara). Financijska podrška grupacije prisutna je u devet banaka u F BiH, s napomenom da je ipak koncentrirana u pet velikih banaka (94%). Na ovaj način u ranijem razdoblju banke u većinskom stranom vlasništvu imale su financijsku podršku i osiguran priljev novih sredstava za financiranje od strane grupe čije su članice. Ako se ovim sredstvima dodaju i kreditne obveze i subordinirani dugovi, financijska podrška banaka iz grupacije je veća (kod 11 banaka), sa 31. 3. 2014. iznosi 1,1 milijardu KM ili 7,4% ukupne pasive bankarskog sektora, što je manje nego na kraju 2013. godine (1,3 milijarde KM ili 8,6% pasive). U ukupnim depozitima sredstva iz grupacije imaju udjel od 6,4% (na kraju 2013. godine udjel iznosio 8,0%), a u ukupnim kreditnim obvezama 26,6% su kreditne obveze prema grupaciji (udjel je veći za 0,5 postotnih bodova). U odnosu na kraj 2013. godine ova sredstva su smanjena za 15,3% ili 205 milijuna KM, najvećim dijelom po osnovi redovnih dospijeća (depoziti su smanjeni za 22,2% ili 205 milijuna KM, kreditne obveze za 1,4% ili četiri milijuna KM, dok su subordinirani krediti veći za 5,0% ili sedam milijuna KM).

S obzirom da su zbog ekonomske krize kreditne aktivnosti banaka znatno smanjene, što je rezultiralo visokom likvidnošću, te dobrom kapitaliziranošću većine banaka u F BiH koje su u vlasništvu stranih bankarskih grupacija, već nekoliko godina prisutan je trend smanjenja izloženosti prema grupaciji iz kako u depozitnim izvorima, tako i u kreditnim, najvećim dijelom po osnovi redovnih plaćanja dospjelih obveza. Zbog nepovoljnih dešavanja u ekonomijama zemalja iz kojih su vlasnici banaka iz F BiH i problema s kojima se suočavaju te zemlje, a posljedično i financijski sustavi i bankarske grupacije, kao i mjere koje je država Austrija poduzela u cilju jačanja održivosti poslovnih modela velikih međunarodnih aktivnih austrijskih banaka, a time i očuvanja kreditnog rejtinga zemlje¹⁴, evidentno je da je financijska podrška matičnih grupacija značajno reducirana, tako da će se kreditni rast u narednom razdoblju u F BiH morati više financirati iz rasta domaćih izvora. Posebno treba istaknuti da su depozitna sredstva koje neke banke dobiju od matičnih grupacija, u posljednje dvije godine najvećim dijelom kratkoročnog dospijeća (od mjesec do godinu dana) i u funkciji su održavanja ročne usklađenosti u okviru propisanih limita, te zato ne predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročno financiranje.

U uvjetima krize i otežanog pristupa tržištu novca i novim sredstvima, rasta likvidnosnog rizika kao rezultata pogoršanja naplativosti kredita i rasta nenaplativih potraživanja, nezadovoljavajuće ročne strukture domaćih depozitnih izvora, očekivanog daljeg smanjenja stranih izvora financiranja, problem nepovoljne ročne strukture izvora financiranja, primarno depozita, kao i njihovog rasta, u narednom razdoblju bit će u fokusu kod većine banaka.

Depoziti ostalih sektora su imali neznatne promjene u iznosu i udjelu.

¹⁴ Suština mjera je da je kreditna aktivnost supsidijara austrijskih banaka u centralnoj, istočnoj i jugoistočnoj Europi (CESEE) uvjetovana pojačanim održivim financiranjem iz domaćih izvora.

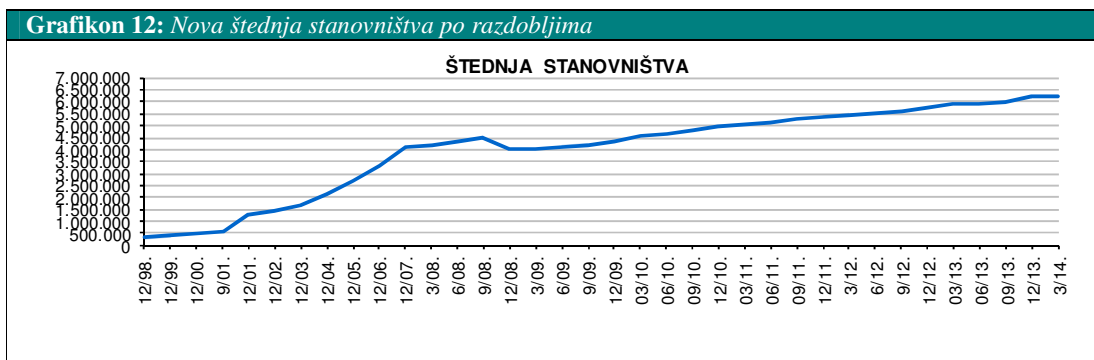
Valutna struktura depozita sa 31. 3. 2014. neznatno je promijenjena: depoziti u stranoj valuti (sa dominantnim udjelom EURO) u iznosu od 5,9 milijardi KM povećali su udjel sa 51,9% na 52,4%, a depoziti u domaćoj valuti iznosili su 5,4 milijarde KM, što je udjel od 47,6%.

Struktura depozita prema porijeklu deponenata na kraju prvog kvartala 2014. godine neznatno je promijenjena: sredstva rezidenata u iznosu od 10,2 milijarde KM imala su udjel 90,8% (+ 2,1 postotni bod), a depoziti nerezidenata iznosili su jednu milijardu KM, što je 9,2% ukupnih depozita. Depoziti rezidenata povećani su za 0,2% ili 18 milijuna KM, a depoziti nerezidenata smanjeni su za 20,0% ili 261 milijun KM. Depoziti nerezidenata su u prethodne četiri godine imali kontinuirani pad, što je rezultat povlačenja, odnosno povrata depozita „majke“ ili članica grupacije, na koje se najvećim dijelom i odnose sredstva nerezidenata. Najveći udjel od 22,1% i nominalni iznos od 2,31 milijardu KM depoziti nerezidenata imali su na kraju 2008. godine.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, u 2014. godini imali su rast od 1,3% ili 79 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosili su 6,3 milijarde KM.

Tablica 13: Nova štednja stanovništva po razdobljima

BANKE	I Z N O S (u 000 KM)			INDEKS	
	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Državne	58.050	65.179	66.123	112	101
Privatne	5.698.300	6.135.693	6.213.768	108	101
UKUPNO	5.756.350	6.200.872	6.279.891	108	101

U dvije najveće banke nalazi se 58% štednje, dok devet banaka ima pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 10,7% ukupne štednje u sustavu.

Od ukupnog iznosa štednje 38% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 62% u stranoj.

Tablica 14: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po razdobljima

BANKE	I Z N O S (u 000 KM)				INDEKS			
	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.	3/2	4/3	
1	2		3		4	5	6	
Kratkoročni štedni depoziti	2.656.934	46,2%	2.911.827	47,0%	2.930.477	46,7%	110	101
Dugoročni štedni depoziti	3.099.416	53,8%	3.289.063	53,0%	3.349.414	53,3%	106	102
UKUPNO	5.756.350	100,0 %	6.200.890	100,0%	6.279.891	100,0%	108	101

Ročna struktura štednih depozita u odnosu na kraj 2013. godine neznatno je promijenjena rastom kratkoročnih depozita za 1% ili 19 milijuna KM i dugoročnih za 2% ili 60 milijuna KM, što je rezultiralo neznatnim rastom udjela dugoročnih depozita sa 53,0% na 53,3%.

Dugogodišnji kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u F BiH, rezultat su, s jedne strane, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankovnog sustava za što je od ključnog

značaja postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi FBA, a s druge strane, postojanje sustava osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno financijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankovnog sustava u BiH, u prosincu 2008. godine iznos osiguranog depozita povećan je na 20.000 KM. Nakon toga pokrenuta je inicijativa za povećanje osiguranog depozita, tako da je od 1. 4. 2010. isti povećan na 35.000 KM. Posljednjom odlukom Upravnog odbora Agencije za osiguranje depozita BiH iz dvanaestog mjeseca 2013. godine limit osiguranog depozita povećan je s dosadašnjih 35.000 KM na 50.000 KM, sa primjenom počevši od 1. 1. 2014. Sve poduzete aktivnosti usmjerene su na smanjenje utjecaja globalne ekonomske krize na bankovni i ukupni ekonomski sustav F BiH i BiH.

Sa 31. 3. 2014. ukupno 16 banaka iz Federacije BiH je uključeno u program osiguranja depozita (imaju licenciju Agencije za osiguranje depozita u BiH). Jedna banka ne može aplicirati za prijem, jer ne ispunjava kriterije koje je propisala Agencija za osiguranje depozita BH (zbog postojećeg kompozitnog ranga).

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹⁵ banaka u F BiH na dan 31. 3. 2014. iznosio je 2,3 milijarde KM.

-u 000 KM-

Tablica 15: Regulatorni kapital								
O P I S	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	INDEKS				
1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)			
1.a.Temeljni kapital prije umanjnja	1.913.841	2.155.188	2.188.104	101	102			
1.1. Dionički kapital-obične i trajne nekum.dion.	1.198.516	1.200.644	1.205.501	100	100			
1.2. Iznos emisionih ažia	136.485	136.485	136.485	100	100			
1.3.Rezerve i zadržana dobit	578.840	818.059	846.118	141	103			
1.b.Odbitne stavke	191.304	294.629	297.552	154	101			
1.1. Nepokriveni gubici iz ranijih godina	120.740	112.610	253.055	93	225			
1.2. Gubitak iz tekuće godine	17.818	140.445	3.087	788	2			
1.3. Trezorske dionice	156	156	156	100	100			
1.4.. Iznos nematerijalne imovine	52.590	41.418	41.254	79	100			
1. Temeljni kapital (1a-1b)	1.722.537	79% 1.860.559	80% 1.890.552	83%	108	102		
2. Dopunski kapital	467.100	21% 457.047	20% 390.179	17%	98	85		
2.1. Dion.kapital-trajne prior.kumul.dion.	3.090	3.091	3.091	100	100			
2.2. Opće rezerve za kreditne gubitke	211.433	215.083	216.003	102	100			
2.3. Iznos revidirane tekuće dobiti	67.243	71.984	1.106	107	2			
2.4. Iznos subordiniranih dugova najviše do 50% iznosa tem.kap.	120.264	165.473	168.563	138	102			
2.5. Stavke trajnog karaktera	65.070	1.416	1.416	2	100			
3. Kapital (1 + 2)	2.189.637	100% 2.317.606	100% 2.280.731	100%	106	98		
4. Odbitne stavke od kapitala	98.848	159.710	179.225	162	112			
4.1. Ulozi banke u kap.dr.pravnih osoba koji prelazi 5% tem.kap.	3.043	2.844	2.844	93	100			
4.2. Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gub.po regulat. zahtjevu	95.720	156.866	176.381	164	112			
4.3. Ostale odbitne stavke	85	0	0	N/a	N/a			
5. Neto kapital (3- 4)	2.090.789	2.157.896	2.101.506	103	97			

U prvom kvartalu 2014. godine kapital¹⁶ je smanjen za 2% ili 37 milijuna KM, s manjom promjenom u strukturi (83% temeljni i 17% dopunski kapital). Temeljni kapital je povećan za 2% ili 30 milijuna KM, dok je dopunski smanjen za 15% ili 67 milijuna KM.

Rast temeljnog kapitala je najvećim dijelom po osnovi uključivanja (prijenosa iz dopunskog u temeljni kapital) dijela revidirane dobiti za 2013. godinu u iznosu od 29 milijuna KM.

¹⁵ Regulatorni kapital definiran čl. 8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka („Službene novine Federacije BiH”, br.: 3/03, 18/03, 53/06, 55/07, 81/07, 6/08, 86/10, 70/11).

¹⁶ Izvor podataka je kvartalno Izvješće o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tablica A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

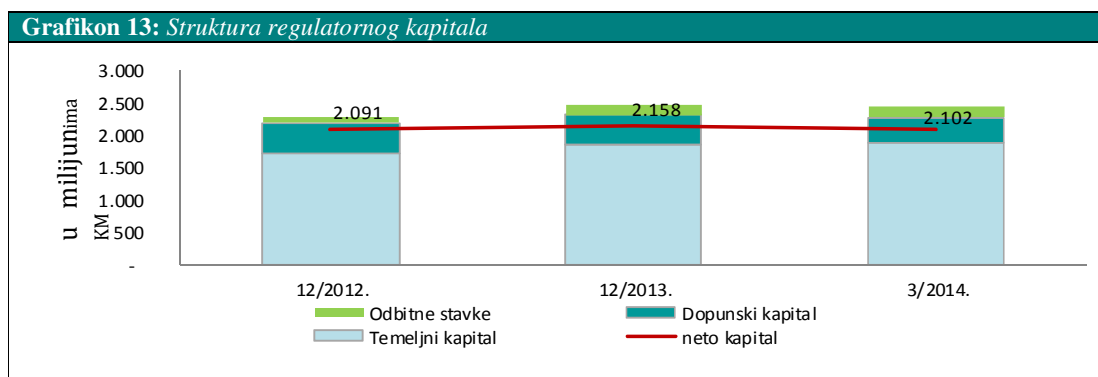
Odbitne stavke (koje umanjuju temeljni kapital) su povećane za tri milijuna KM, po osnovi tekućeg gubitka.

Dopunski kapital je smanjen za 15% ili 66,8 milijuna KM, a najveći utjecaj je imao navedeni prijenos revidirane dobiti u temeljni kapital, s napomenom da jedna banka nije uključila u temeljni kapital revidiranu dobit (na kraju 2013. godine bila uključena u dopunski kapital), zbog namjere isplate dividende.

Treba napomenuti da tri banke nisu uključile u kapital dobit iz 2013. godine (ukupno devet milijuna KM), jer nisu završene sve aktivnosti vezano za reviziju i donošenje odluka o raspodjeli dobiti od strane nadležnih organa banke.

Izmjenom regulative od kraja 2011. godine u odbitne stavke od kapitala uključena je nova obračunska stavka: nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu (razlika između potrebnih regulatornih rezervi za kreditne gubitke po bilančnim i izvanbilančnim stavkama¹⁷ i rezervi za kreditne gubitke formiranih iz dobiti), koja je sa 31. 3. 2014. iznosila 176 milijuna KM, što je za 12% ili 19 milijuna KM više nego na kraju 2013. godine.

U narednom grafikonu je dana struktura regulatornog kapitala.

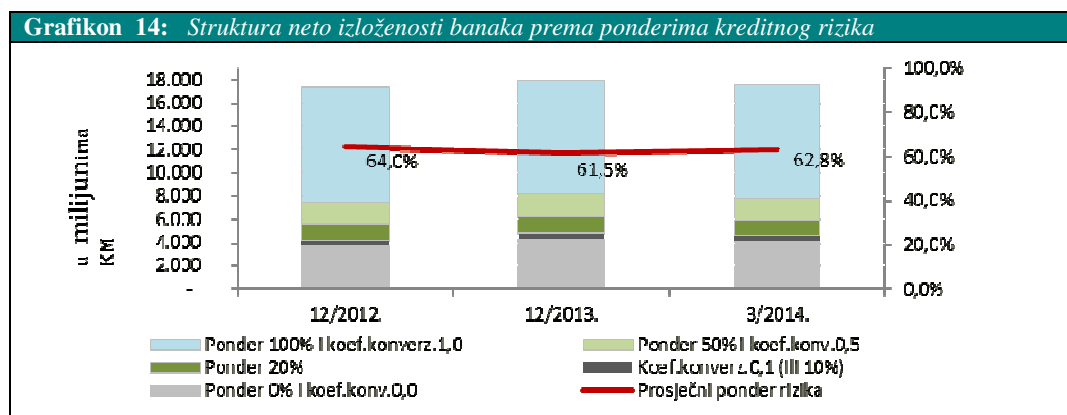
Neto kapital je, kao rezultat navedenih promjena, posebno negativnog utjecaja povećanja iznosa nedostajućih RKG (20% ili 20 mil.KM), smanjen za 3% ili 56 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. iznosi 2,1 milijardu.

Adekvatnost kapitaliziranosti pojedinačnih banaka, odnosno ukupnog sustava, zavisi, s jedne strane, od razine neto kapitala, a s druge, od ukupnih ponderiranih rizika (rizikom ponderirane aktive i ponderiranog operativnog rizika).

U narednoj tablici daje se struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika, odnosno koeficijenta konverzije za izvanbilančne stavke.

¹⁷ Banka iskazuje potrebne regulatorne rezerve kada je ispravka vrijednosti (po MRS-u) manja od obračunatih regulatornih rezervi, što se utvrđuje na razini pojedinačnog dužnika. Ovu metodologiju banke su počele primjenjivati sa 30. 6. 2012.

Tablica 16: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika									
O P I S	31.12.2012.			31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)			
UKUPNA IZLOŽENOST (1+2):	17.310.579	17.893.904	17.552.755		103	98			
1 Aktiva bilance stanja	14.568.957	14.969.445	14.741.567		103	98			
2. Izvanbilančne pozicije	2.741.622	2.924.459	2.811.188		107	96			
RASPORED PO PONDERIMA RIZIKA I KOEFICIJENTIMA KONVERZIJE									
Ponder 0%	3.647.306	4.198.260	4.056.528		115	97			
Ponder 20%	1.460.689	1.424.069	1.289.476		97	91			
Ponder 50%	53.155	33.110	8.737		62	26			
Ponder 100%	9.407.807	9.314.006	9.386.826		99	101			
Koef. konverzije 0,0	51.131	86.947	63.962		170	74			
Koef. konverzije 0,1	449.627	550.966	479.746		123	87			
Koef. konverzije 0,5	1.867.703	1.916.076	1.886.487		103	98			
Koef. konverzije 1,0	373.161	370.470	380.993		99	103			
RIZIK PONDERIRANE AKTIVE I KREDITNIH EKIVALENATA	11.078.498	10.998.977	11.021.299		99	100			
Prosječni ponder rizika	64,0%	61,5%	62,8%		96	102			

Ukupna neto izloženost banaka (prije primjene pondera), u prvom kvartalu 2014. godine je smanjena za 2% ili 341 milijun KM. Iako su stavke aktive koje se ponderiraju sa 100% blago povećane (1%), pad ostalih stavki aktive koje se ponderiraju sa 0%, 20% i 50% utjecao je da rizik ponderirane aktive i kreditnih ekvivalenata ostane na istoj razini od 11 milijardi KM, a prosječni ponder rizika je povećan sa 61,5% na 62,8%.

Isti smjer kretanja imao je ponderirani operativni rizik (POR), koji je također neznatno povećan i iznosi 982 milijuna KM. Sve to je rezultiralo nepromijenjenim iznosom ukupnih ponderiranih rizika.

Sa 31. 3. 2014. udjel ponderirane aktive izložene kreditnom riziku iznosilo je 92%, a operativnom riziku 8%.

Stopa kapitaliziranosti banaka, izražena kao odnos kapitala i aktive, sa 31. 3. 2014. iznosila je 13,9%, što je na istoj razini kao na kraju 2013. godine.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹⁸ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i rizikom ponderirane aktive. Ovaj koeficijent je na razini bankarskog sektora sa 31. 3. 2014. iznosio 17,5%, što je za 0,5 postotnih bodova manje u odnosu na

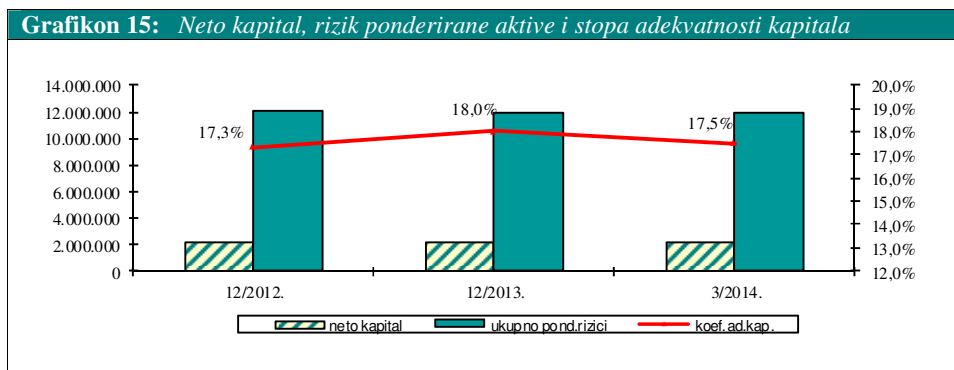
¹⁸ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

kraj 2013. godine. Od ukupno ostvarene dobiti sa 31. 12. 2013. u iznosu od 138 milijuna KM u obračun adekvatnosti kapitala je uključeno 86 milijuna KM ili 63% ukupno ostvarene dobiti.

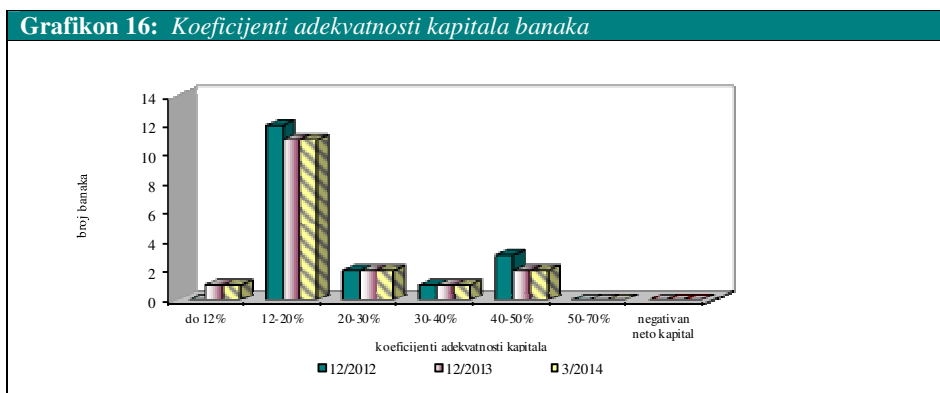
Iako je poslovanje bankarskog sektora posljednjih nekoliko godina pod jakim utjecajem ekonomske krize, adekvatnost kapitala bankarskog sektora održana je kontinuirano iznad 16%, a posljednje tri godine iznad 17%. Razlog tome je, s jedne strane, stagnacija kreditnog rasta i pad ukupnih ponderiranih rizika, a s druge strane, banke su zadržale najveći dio ostvarene dobiti u prethodnim godinama u kapitalu, a nekoliko banaka je dodatnim kapitalnim injekcijama poboljšalo razinu kapitaliziranosti. Međutim, problemi vezani za porast nekvalitetnih plasmana i dio koji nije pokriven rezervama za kreditne gubitke (neto nekvalitetna aktiva) može u narednom razdoblju značajno utjecati na slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, ukoliko se nastave negativni trendovi u kvaliteti aktive i pogoršanje i rast nenaplativih plasmana. To se vidi iz sljedećih podataka: na kraju 2008. godine neto nekvalitetna aktiva je iznosila 197 milijuna KM, a koeficijent (u odnosu na temeljni kapital) 13,2%, da bi na kraju prvog kvartala 2014. godine neto nekvalitetna aktiva dostigla iznos od 441 milijun KM, a koeficijent 23,3%. Također, prema postojećoj regulativi banke ne izračunavaju kapitalni zahtjev za tržišne rizike, zbog čega je stopa adekvatnosti kapitala veća.

-000 KM-

OPIS	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	INDEKS	
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. NETO KAPITAL	2.090.789	2.157.896	2.101.506	103	97
2. RIZIK PONDERIRANE AKTIVE I KRED. EKVIVALENATA	11.078.498	10.998.977	11.021.299	99	100
3. POR (PONDERIRANI OPERATIVNI RIZIK)	974.201	981.318	982.260	101	100
4. UKUPNI PONDERIRANI RIZICI (2+3)	12.052.699	11.980.295	12.003.559	99	100
5. STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (1/ 4)	17,3%	18,0%	17,5%	104	97

Stopa adekvatnosti kapitala bankovnog sustava sa 31. 3. 2014. od 17,5% je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sustava za postojeću razinu izloženosti rizicima i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Od ukupno 17 banaka u F BiH sa 31. 3. 2014. godine 16 banaka je imalo koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, a kod jedne banke bio je ispod zakonskog minimuma. Prema analitičkim podacima devet banaka je imalo stopu adekvatnosti kapitala nižu nego na kraju 2013. godine, u rasponu od 0,1 do 3,6 postotnih bodova, kod pet banaka je bolja, a tri banke imaju istu stopu kao na kraju 2013. godine.

U nastavku se daje pregled stopa adekvatnosti kapitala u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- 1 banka ima stopu ispod 12% (11,8%),
- 7 banaka ima stopu između 13,1% i 15,5%,
- 4 banke imaju stopu između 16,0% i 19,4%,
- 2 banke imaju stopu između 20,1% i 20,3% i
- 3 banke imaju adekvatnost između 35,9% i 47,7%.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, sukladno zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sustava u cjelini, nalogala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i osiguranju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti svim rizicima koji su imanentni bankarskom poslovanju. Jedna od mjera koje je FBA poduzela u cilju očuvanja i jačanja kapitalne osnove i sigurnosti i stabilnosti banaka je i donošenje mjere¹⁹ o privremenom ograničenju i minimalnim uvjetima za isplatu dividendi, diskrecijskih bonusa i otkup vlastitih dionica od strane banaka, s primjenom počevši od 31. 12. 2012.

Kao i do sada, prioritetan zadatak većine banaka u sustavu je dalje jačanje kapitalne osnove, a u fokusu su velike banke u sustavu, posebno zbog promjena u poslovnom i operativnom okruženju u kojem banke u Federaciji BiH posluju, djelovanja i utjecaja svjetske finansijske i ekonomske krize i na našu zemlju i negativnih efekata koje ova kriza ima na bankarski sektor i ukupnu ekonomiju BiH. Također su u fokusu i banke koje imaju negativne trendove u kvaliteti aktive, što se negativno odražava na kapital i predstavlja realnu opasnost za dalje slabljenje kapitalne osnove. U uvjetima djelovanja ekonomske krize i rasta kreditnog rizika uzrokovanog padom kvalitete kreditnog portfelja kroz rast nenaplativih potraživanja, ovaj zahtjev ima prioritetan značaj i zato je segment kapitala pod kontinuiranim pojačanim supervizorskim nadzorom, kako ne bi došlo do ugrožavanja stabilnosti banaka i erozije kapitalne osnove na razinu koja bi ugrozila ne samo poslovanje banaka, nego i utjecala na stabilnost ukupnog bankovnog sustava.

¹⁹ Odluka o privremenom ograničenju i minimalnim uvjetima za isplatu dividendi, diskrecijskih bonusa i otkup vlastitih dionica od strane banaka („Službene novine F BiH“, broj: 15/13).

2.1.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvalitete njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilance i izvanbilančnih stavki.

Stupanjem na snagu Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, počevši od 31. 12. 2011. banke sačinjavaju i prezentiraju finansijska izvješća sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja (MSFI), pri čemu se za priznavanje i mjerenje finansijske imovine i obveza primjenjuje MRS 39 - Finansijski instrumenti, priznavanje i mjerenje i MRS 37 - Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva. Dakle, prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne i dalje obračunavati RKG sukladno kriterijima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka, kao i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

-u 000 KM-

Tablica 18: Aktiva (bilanca i izvanbilanca), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MRS-u					
O P I S	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	INDEKS	
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. Rizična aktiva ²⁰	13.286.676	13.517.944	13.629.344	102	101
2. Obračunate regulatorne rezerve za kreditne gubitke	1.370.669	1.504.174	1.550.935	110	103
3. Ispravka vrijednosti i rezerve za izvanbilančne stavke	1.092.535	1.255.162	1.261.048	115	100
4. Potrebne regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	411.077	411.515	449.144	100	109
5. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	315.734	315.734	315.734	100	100
6. Nedostajući iznos regulat. rezervi iz dobiti za procijenjene gub.	111.565	156.866	176.380	141	112
7. Nerizične stavke	5.579.911	6.145.092	5.717.788	110	93
8. UKUPNA AKTIVA (1+7)	18.866.587	19.663.036	19.347.132	104	98

Ukupna aktiva s izvanbilančnim stavkama (aktiva)²¹ banaka u F BiH sa 31. 3. 2014. iznosila je 19,3 milijarde KM i u odnosu na kraj 2013. godine manja je za 2% ili 316 milijuna KM. Rizična aktiva iznosi 13,6 milijardi KM i veća je za 1% ili 111 milijuna KM.

Nerizične stavke iznose 5,7 milijardi KM ili 30% ukupne aktive s izvanbilancom i manje su za 7% ili 427 milijuna KM u odnosu na kraj 2013. godine.

Ukupne obračunate RKG po regulatornom zahtjevu iznose 1,6 milijardi KM, a formirane ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama 1,3 milijarde KM. Potrebne regulatorne rezerve²² iznose 449 milijuna KM i veće su za 9% ili 38 milijuna KM. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti iznose 316 milijuna KM i na istoj su razini, što je rezultat izmjene regulative, odnosno nedostajući iznos RKG iskazan na kraju poslovne godine (počevši od 31. 12. 2012.) se ne pokriva na teret dobiti, ali i dalje predstavlja odbitnu stavku od kapitala i utječe na izračun stope adekvatnosti kapitala. Nedostajuće regulatorne rezerve²³ sa 31. 3. 2014. iznose 176 milijuna KM, s rastom od 12% ili 20 milijuna KM u odnosu na kraj 2013. godine, što je rezultat kontinuiranog pogoršanja kvalitete kreditnog portfelja.

²⁰ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obveza od 253 milijuna KM osiguranih novčanim depozitom.

²¹ Aktiva definirana člankom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine F BiH“, broj 3/03, 54/04, 68/05, 86/10, 6/11, 70/11, 85/11; 85/11-pročišćeni tekst; 15/13).

²² Potrebne regulatorne rezerve predstavljaju pozitivnu razliku između obračunatih RKG i ispravaka vrijednosti (obračunate RKG su veće od ispravke vrijednosti).

²³ Nedostajući iznos regulatornih rezervi predstavlja pozitivnu razliku između potrebnih i formiranih RKG.

Tablica 19: Ukupna aktiva, bruto bilančna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive

O P I S	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Strukt. %	Iznos	Strukt. %	Iznos	Strukt. %	8 (4/2)	9 (6/4)
1.	2	3	4	5	6	7		
Kredit	9.347.370	85,2	9.396.444	84,3	9.439.483 ²⁴	83,6	101	100
Kamate	86.650	0,8	81.456	0,7	81.909	0,7	94	101
Dospjela potraživanja	1.049.891	9,5	1.144.042	10,3	1.211.317	10,7	109	106
Potraživanja po plać. garancijama	24.360	0,2	31.783	0,3	33.065	0,3	130	104
Ostali plasmani	172.479	1,6	201.786	1,8	262.192	2,3	117	130
Ostala aktiva	292.440	2,7	294.623	2,6	260.793	2,4	101	89
1.RIZIČNA BILANČNA AKTIVA	10.973.190	100,0	11.150.134	100,0	11.288.759	100,0	102	101
2. NERIZIČNA BILANČNA AKTIVA	5.084.000		5.523.506		5.183.637		109	94
3. BRUTO BILANČNA AKTIVA (1+2)	16.057.190		16.673.640		16.472.396		104	99
4. RIZIČNA IZVANBILANCA	2.313.486		2.367.810		2.340.585		102	99
5. NERIZIČNA IZVANBILANCA	495.911		621.586		534.151		125	86
6. UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE (4+5)	2.809.397		2.989.396		2.874.736		106	96
7. RIZIČNA AKTIVA S IZVANBILANCOM (1+4)	13.286.676		13.517.944		13.629.344		102	101
8. NERIZIČNE STAVKE (2+5)	5.579.911		6.145.092		5.717.788		110	93
9. AKTIVA S IZVANBILANCOM (3+6)	18.866.587		19.663.036		19.347.132		104	98

Bruto bilančna aktiva²⁵ iznosi 16,5 milijardi KM, manja je za 1% ili 201 milijun KM, a rizična bilančna aktiva iznosi 11,3 milijarde KM, što je 68% bruto bilančne aktive i veća je 1% ili 139 milijuna KM u odnosu na kraj 2013. godine. Nerizična bilančna aktiva iznosi 5,2 milijarde KM i manja je za 6% ili 340 milijuna KM. Izvanbilančne rizične stavke iznose 2,3 milijarde KM i manje su za 1% ili 27 milijuna KM, a nerizične stavke 534 milijuna KM i manje su za 14% ili 87 milijuna KM u odnosu na kraj 2013. godine.

Utjecaj ekonomske krize na ukupnu ekonomiju i gospodarstvo u BiH je i dalje izražen, što se odražava na ključnu djelatnost banaka, odnosno segment kreditiranja. U prvom kvartalu 2014. godine ostvaren je blagi rast kredita od 1% ili 104 milijuna KM. Sa 31. 3. 2014. krediti su iznosili 11 milijardi KM, s rastom udjela u aktivi za 1,6 postotnih bodova, koje iznosi 71,9%.

Međutim, na temelju analitičkih podataka može se zaključiti da je navedeni rast kredita većim dijelom generiran upravo rastom dospjelih nenaplaćenih potraživanja (potraživanja koja su u kašnjenju s plaćanjem), u 2013. godini njihov rast je iznosio 11% ili 110 milijuna KM, odnosno iznosila su 1,1 milijardu KM, a u prvom kvartalu 2014. godine rast iznosi visokih 6% ili 68 milijuna KM i sa 31. 3. 2014. dostigla su iznos od 1,2 milijarde KM. Iz navedenog proizlazi da realnog rasta kredita u prvom kvartalu 2014. godine skoro nije ni bilo (u 2013. godini isti je iznosio cca 0,7%).

U prvom kvartalu 2014. godine plasirano je ukupno 1,6 milijardi KM novih kredita, što je za 7% ili 113 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od ukupno plasiranih kredita na gospodarstvo se odnosi 67%, a na stanovništvo 29% (31.12.2013.: gospodarstvo 67%, stanovništvo 28%). Ročna struktura novoodobrenih kredita je ista kao na kraju 2013. godine: dugoročni 44%, kratkoročni 56%.

Tri najveće banke u F BiH s iznosom kredita od 6,1 milijardu KM imaju udjel od 56% u ukupnim kreditima na razini sustava.

Trend i promjena udjela pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dani su u sljedećoj tablici.

²⁴ Isključen iznos kredita od 199 milijuna KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilančnu aktivu).

²⁵ Izvor podataka: Izvješće o klasifikaciji aktive bilance i izvanbilančnih stavki banaka.

-u 000 KM-

Tablica 20: <i>Sektorska struktura kredita</i>								
SEKTORI	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Vladine institucije	132.525	1,2	142.010	1,3	138.998	1,3	107	98
Javna poduzeća	251.233	2,4	259.769	2,4	263.057	2,4	103	101
Privatna poduzeća i društ.	5.141.359	48,2	5.202.269	47,9	5.278.243	48,2	101	101
Bankarske institucije	11.177	0,1	6.671	0,1	6.237	0,0	60	93
Nebankarske financijske instit.	41.661	0,4	37.791	0,3	35.268	0,3	91	93
Građani	5.076.679	47,6	5.194.971	47,9	5.225.504	47,7	102	101
Ostalo	11.490	0,1	8.919	0,1	8.772	0,1	78	98
UKUPNO	10.666.124	100,0	10.852.400	100,0	10.956.079	100,0	102	101

U prvom kvartalu 2014. godine sektorska struktura kredita neznatno je promijenjena u odnosu na kraj 2013. godine. Krediti dani stanovništvu su veći za 1% ili 30 milijuna KM i iznose 5,2 milijarde KM, kao i na kraju 2013. godine, a krediti privatnim poduzećima bilježe rast od 1% ili 76 milijuna KM i iznose 5,3 milijarde KM (na kraju 2013. godine 5,2 milijarde KM). Kod kredita privatnih poduzeća prisutan je porast udjela sa 47,9% na 48,2%, dok je kod kredita stanovništvu udjel smanjen sa 47,9% na 47,7%.

Prema dostavljenim podacima od banaka sa stanjem 31. 3. 2014., s aspekta strukture kredita stanovništvu po namjeni, udjel kredita je isti kao na kraju 2013. godine: za financiranje potrošnih dobara²⁶ iznosi 75%, udjel stambenih kredita iznosi 22%, a s preostalih 3% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda.

Tri najveće banke u sustavu plasirale su stanovništvu 63%, a privatnim poduzećima 48% ukupnih kredita danih ovim sektorima (31. 12. 2013.: stanovništvo 63%, privatna poduzeća 49%).

Valutna struktura kredita: najveći udjel od 66% ili sedam milijardi KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom (EUR: sedam milijardi KM ili 97%, CHF: 235 milijuna KM ili 3%), krediti u domaćoj valuti 33% ili 3,7 milijardi KM, a najmanji udjel od samo 1% ili 89 milijuna KM imaju krediti u stranoj valuti (od toga se skoro sve odnosi na EUR: 80 milijuna KM ili 90%). Ukupan iznos kredita s valutnom klauzulom u CHF valuti od 235 milijuna KM iznosi 2,1% ukupnog kreditnog portfelja i skoro cijeli iznos se odnosi na jednu banku u sustavu.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihova kvaliteta predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja banaka. Ocjena kvalitete aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka.

Kvaliteta aktive i izvanbilančnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije dani su u sljedećoj tablici.

²⁶ Uključeno kartično poslovanje.

Tablica 21: Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR) i potencijalni kreditni gubici (PKG)											
Kategorija klasifikacije	31.12.2012.			31.12.2013.			31.3.2014.			INDEKS	
	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11(5/2)	12(8/5)
A	10.571.555	79,6	211.433	10.754.079	79,6	215.083	10.800.142	79,2	216.003	102	100
B	1.227.301	9,3	108.313	1.094.361	8,1	93.547	1.155.243	8,5	102.349	89	106
C	334.226	2,5	87.874	356.646	2,6	90.541	317.039	2,3	76.495	107	89
D	443.500	3,3	252.970	502.803	3,7	295.224	474.478	3,5	274.009	113	94
E	710.094	5,3	710.079	810.055	6,0	809.779	882.442	6,5	882.079	114	109
Rizična ak. (A-E)	13.286.676	100,0	1.370.669	13.517.944	100,0	1.504.174	13.629.344	100,0	1.550.935	102	101
Klasificirana (B-E)	2.715.121	20,4	1.159.236	2.763.865	20,4	1.289.091	2.829.202	20,8	1.334.932	102	102
Nekvalitetna (C-E)	1.487.820	11,2	1.050.923	1.669.504	12,4	1.195.544	1.673.959	12,3	1.232.583	112	100
Nerizična akt. ²⁷	5.579.911			6.145.092			5.717.788			110	93
UKUPNO (rizična i nerizična)	18.866.587			19.663.036			19.347.132			104	98

Prvi indikator i upozoravajući signal da postoje potencijalni problemi u otplati kredita je rast dospjelih potraživanja i udjela u ukupnim kreditima. U prvom kvartalu 2014. godine dospjela potraživanja su imala relativno visok rast od 6% ili 69 milijuna KM (u 2013. godini 9% ili 102 milijuna KM), a udjel je povećan za 0,5 postotnih bodova, odnosno na 11,4%.

Ako se analizira kvaliteta rizične aktive kroz kretanje i promjene ključnih pokazatelja, može se konstatirati da su u prvom kvartalu 2014. godine ključni pokazatelji kvaliteta aktive skoro na istoj razini kao i na kraju 2013. godine. Kod nekih banaka pokazatelji su imali blage oscilacije (poboljšanje ili pogoršanje), odnosno osam banaka ima pokazatelje udjela klasificirane u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora, a sedam banaka ima udjel nekvalitetne u odnosu na rizičnu lošiji od bankarskog sektora.

Klasificirana aktiva je sa 31. 3. 2014. iznosila 2,8 milijardi KM, a nekvalitetna 1,7 milijardi KM.

Klasificirana aktiva (B-E) je veća za 2% ili 65 milijuna KM, zbog rasta B kategorije za 6% ili 61 milijun KM (u 2013. godini pad od 11% ili 133 milijuna KM), dok je nekvalitetna aktiva (C-E) na istoj razini kao i na kraju 2013. godine (u 2013. godini rast nekvalitetne aktive je iznosio 12% ili 182 milijuna KM).

Koeficijent iskazan kroz udjel klasificirane u rizičnoj aktivni iznosi 20,8%, što je povećanje za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2013. godine.

Najvažniji pokazatelj kvalitete aktive je odnos nekvalitetne i rizične aktive, i u odnosu na kraj prethodne godine smanjen je za 0,1 postotni bod i iznosi 12,3% (u 2013. godini pokazatelj je povećan za 1,2 postotna boda), zbog neznatnog rasta rizične aktive, dok je nekvalitetna aktiva zadržana na istoj razini. Međutim, isti treba uzeti s dozom opreza i rezerve, imajući u vidu da udjel B kategorije iznosi 8,5% (na kraju 2013. godine 8,1%), te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiju kvalitetu i da trebaju biti kategorizirani kao nekvalitetna aktiva.

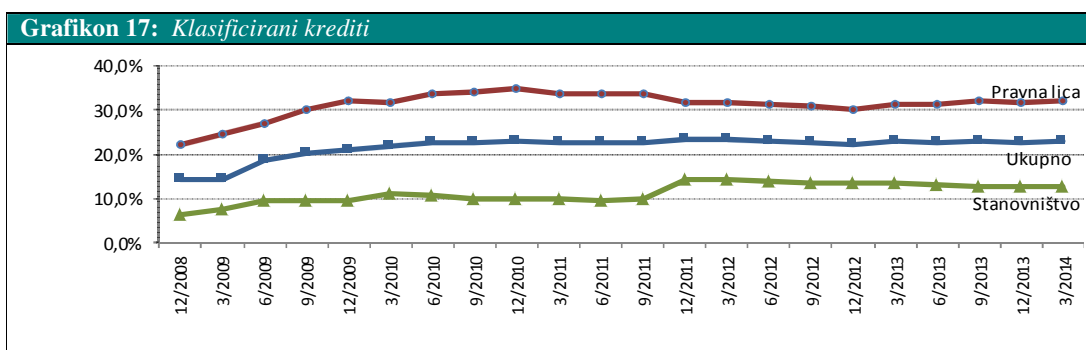
Sektorska analiza podataka temelji se na pokazateljima kvalitete kredita danih za dva najznačajnija sektora: pravnim osobama i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima, kod kredita plasiranih pravnim osobama.

²⁷ Stavke aktive koje se, u skladu s člankom 2. stavak (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasificiraju i stavke na koje se, u skladu sa čl.22. stavak (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

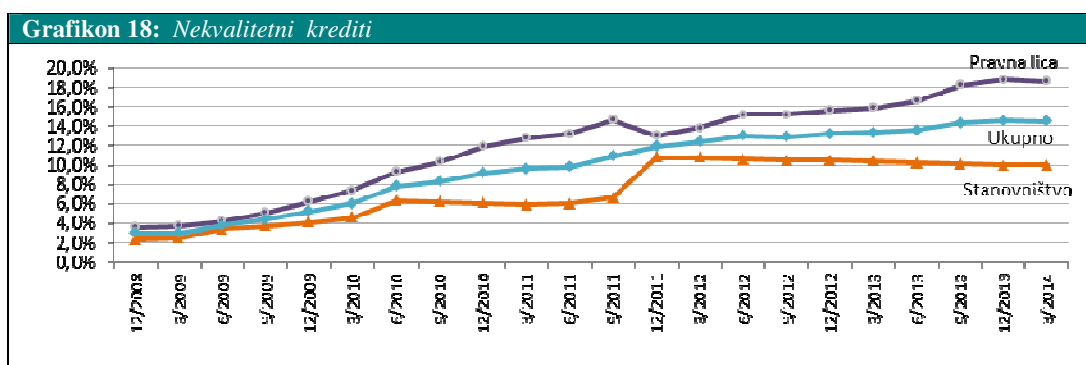
Tablica 22: Klasifikacija kredita danih stanovništvu i pravnim osobama

Kategorija klasifikacije	31.12.2013.						31.3.2014.						INDEKS 14(12/6)
	Stanovni štvo	Udjel %	Pravne osobe	Udjel %	UKUPNO		Stanovni štvo	Udjel %	Pravne osobe	Udjel %	UKUPNO		
	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12 (8+10)	13	
A	4.538.704	87,4	3.874.012	68,5	8.412.716	77,5	4.558.616	87,2	3.897.351	68,0	8.455.967	77,2	101
B	135.873	2,6	717.004	12,7	852.877	7,9	144.266	2,8	764.759	13,3	909.025	8,3	107
C	70.012	1,3	272.940	4,8	342.952	3,2	63.802	1,2	244.040	4,3	307.842	2,8	90
D	128.351	2,5	361.163	6,4	489.514	4,5	92.715	1,8	367.720	6,4	460.435	4,2	94
E	322.031	6,2	432.310	7,6	754.341	6,9	366.105	7,0	456.705	8,0	822.810	7,5	109
UKUPNO	5.194.971	100,0	5.657.429	100,0	10.852.400	100,00	5.225.504	100,0	5.730.575	100,0	10.956.079	100,00	101
Klas. kred. B-E	656.267	12,6	1.783.417	31,5	2.439.684	22,5	666.888	12,8	1.833.224	32,0	2.500.112	22,8	102
Nekv. kred C-E	520.394	10,0	1.066.413	18,8	1.586.807	14,6	522.622	10,0	1.068.465	18,6	1.591.087	14,5	100
		47,9		52,1		100,0		47,7		52,3		100,0	
Udjel po sektorima u klasificiranim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		26,9		73,1		100,0		26,7		73,3		100,0	
Nekvalitetni C-E		32,8		67,2		100,0		32,8		67,2		100,0	
Kategorija B		15,9		84,1		100,0		15,9		84,1		100,0	

Pokazatelji kvalitete kredita su neznatno promijenjeni u odnosu na kraj prethodne godine, udjel nekvalitetnih kredita je smanjen za 0,1 postotni bod i iznosi 14,5%. Ukupni nekvalitetni krediti su zadržani na istoj razini, kao i nekvalitetni krediti pravnih osoba i stanovništva. Udjel klasificiranih kredita je povećan na 22,8%, odnosno za 0,3 postotna boda, kao rezultat rasta B kategorije za 7% ili 56 milijuna KM: kod stanovništva za 6,2% ili osam milijuna KM i pravnih osoba za 6,7% ili 48 milijuna KM, što je pokazatelj daljnjeg pogoršanja kvalitete kreditnog portfelja, s rizikom prelaska u nekvalitetne kredite u narednom razdoblju.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama u iznosu od 5,7 milijardi KM, sa 31. 3. 2014. u kategorije B do E klasificirano je zabrinjavajuće visokih 32% ili 1,8 milijardi KM, što je povećanje za 0,5 postotnih bodova u odnosu na kraj 2013. godine (u 2013. godini udjel je povećan za 1,4 postotni boda), dok je pokazatelj za sektor stanovništva znatno bolji, od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od 5,2 milijarde KM, u navedene kategorije klasificirano je 12,8% ili 667 milijuna KM (na kraju 2013. godine 12,6%, 2012. godine 13,5%), što je također visoka razina. Navedena kretanja su rezultat stanja u realnom sektoru i djelovanja ekonomske krize na gospodarstvo i ukupnu ekonomiju u BiH, zbog čega kreditni portfelj pravnih osoba ima znatno lošiju kvalitetu od sektora stanovništva.

Najvažniji pokazatelj kvalitete kreditnog portfelja je udjel nekvalitetnih kredita. Od ukupnih nekvalitetnih kredita na pravne osobe se odnosi 67%, a na stanovništvo 33%, kao i na kraju 2013. godine. U prvom kvartalu 2014. godine udjel nekvalitetnih kredita kod sektora pravnih osoba je neznatno smanjen, dok je kod stanovništva na istoj razini. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama na nekvalitetne kredite se odnosi 18,6% ili 1,1 milijarda KM, što je za 0,2 postotna boda manje nego na kraju 2013. godine (u 2013. godini udjel je povećan za 3,2 postotna boda). Za sektor stanovništva isti iznose 523 milijuna KM, s istim udjelom kao i na kraju 2013. godine od 10% (u 2013. godini udjel smanjen za 0,5 postotnih bodova).

Detaljnija i potpunija analiza temelji se na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (po sektorima) i stanovništva (po namjeni).

OPIS	31.12.2013.				31.3.2014.				INDEKS	
	Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti			
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5 (4/2)	6	7	8	9 (8/6)	10 (6/2)	11(8/4)
1. Krediti pravnim osobama										
Poljoprivredu (AGR)	112.695	1,0	30.608	27,2	112.980	1,0	29.989	26,5	100	98
Proizvodnju (IND)	1.547.431	14,3	333.666	21,6	1.553.641	14,2	327.834	21,1	100	98
Gradevinarstvo (CON)	394.706	3,6	121.971	30,9	396.292	3,6	123.143	31,1	100	101
Trgovinu (TRD)	2.298.260	21,2	392.161	17,1	2.366.639	21,6	394.936	16,7	103	101
Ugostiteljstvo (HTR)	162.102	1,5	29.970	18,5	158.819	1,4	30.221	19,0	98	101
Ostalo ²⁸	1.142.235	10,5	158.037	13,8	1.142.204	10,4	162.342	14,2	100	103
UKUPNO 1.	5.657.429	52,1	1.066.413	18,8	5.730.575	52,3	1.068.465	18,6	101	100
2. Krediti stanovništvu za:										
Opću potrošnju	3.906.142	36,0	310.450	7,9	3.951.162	36,1	311.681	7,9	101	100
Stambenu izgradnju	1.148.230	10,6	170.282	14,8	1.135.319	10,4	170.781	15,0	99	100
Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	140.599	1,3	39.662	28,2	139.023	1,3	40.160	28,9	99	101
UKUPNO 2.	5.194.971	47,9	520.394	10,0	5.225.504	47,7	522.622	10,0	101	100
UKUPNO (1. +2.)	10.852.400	100,0	1.586.807	14,6	10.956.079	100,0	1.591.087	14,5	101	100

Najveći udjel u ukupnim kreditima pravnih osoba imaju sektori trgovine (21,6%) i proizvodnje (14,2%), a kod stanovništva najveće udjel imaju krediti za opću potrošnju (36,1%) i stambeni krediti (10,4%), a udjeli su skoro isti kao i na kraju prethodne godine.

Već duže razdoblje negativan i jak utjecaj ekonomske krize posebno je izražen u nekoliko ključnih sektora, što se vidi iz pokazatelja udjela nekvalitetnih kredita. Najveći udjel nekvalitetnih kredita od

²⁸ Uključeni sljedeći sektori: promet, skladištenje i komunikacije (TRC); financijsko posredovanje (FIN); poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (RER); javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (GOV) i ostalo.

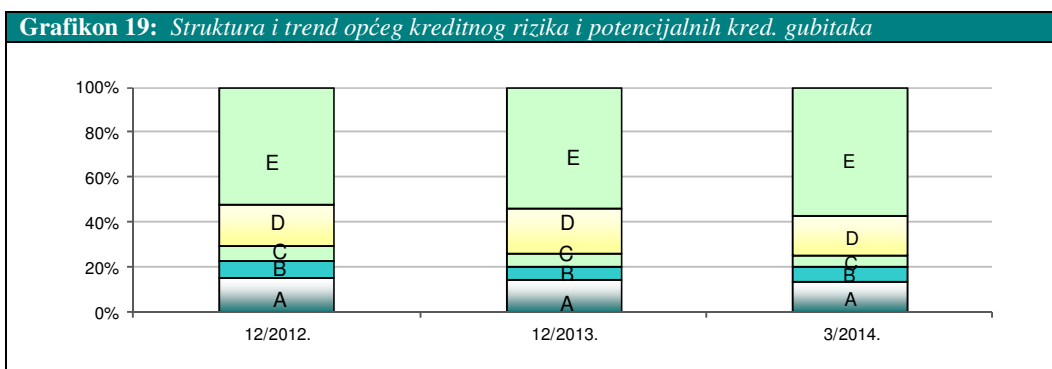
31,1% ima sektor građevinarstva, s rastom od 0,2 postotna boda (u 2013. godini pet postotnih bodova), koji u ukupnim kreditima ima nizak udjel od svega 3,6%. Ovaj sektor je u prvom kvartalu 2014. godine imao blagi rast nekvalitetnih kredita od 1% ili jedan milijun KM. Također, kod sektora poljoprivrede, iako ima najmanji udjel od 1%, nekvalitetni krediti imaju visok udjel od 26,5% (12/13: 27,2%), s tim da je u prvom kvartalu 2014. godine prisutno blago smanjenje nekvalitetnih kredita od 2%.

Ipak, fokus je na dva sektora s najvećim udjelom u ukupnim kreditima, a to su sektor trgovine (22%) i proizvodnje (14%). U prvom kvartalu 2014. godine, zbog smanjenja nekvalitetnih kredita kod sektora proizvodnje za 2% ili šest milijuna KM, smanjen je i udjel sa 21,6% na 21,1% (u 2013. godini rast je iznosio visokih 37% ili 90 milijuna KM, a udjel je povećan za 5,7 postotnih bodova, odnosno na razinu od 21,6%). Kod trgovine nekvalitetni krediti bilježe rast od 1% ili tri milijuna KM, dok je udjel smanjen za 0,4 postotna boda, odnosno na 16,7% (u 2013. godini ostvaren je visok rast od 27% ili 82 milijuna KM, a udjel povećan sa 13,3% na 17,1%).

Kod stanovništva nema značajnih promjena, pokazatelji su na istoj razini kao i na kraju prethodne godine. Najlošiji pokazatelj udjela nekvalitetnih kredita od 28,9% (na kraju 2013. godine 28,2%) imaju krediti plasirani obrtnicima, s niskim udjelom od 1,3% u ukupnim kreditima. Relativno visok udjel nekvalitetnih kredita od 15% imaju stambeni krediti (na kraju 2013. godine 14,8%), dok krediti za opću potrošnju, s najvećim udjelom od 36% u ukupnim kreditima, imaju niži udjel, koji iznosi 7,9%, kao i na kraju 2013. godine.

Razina općeg kreditnog rizika i procijenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih sukladno kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na razini bankarskog sektora dani su u sljedećoj tablici i grafikonu.

Tablica 24: Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka									
Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS		
	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		8 (4/2)	9 (6/4)	
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)	
A	211.433	15,4	215.083	14,3	216.003	13,9	102	100	
B	108.313	7,9	93.547	6,2	102.349	6,6	86	109	
C	87.874	6,4	90.541	6,0	76.495	4,9	103	84	
D	252.970	18,5	295.224	19,6	274.009	17,7	117	93	
E	710.079	51,8	809.779	53,9	882.079	56,9	114	109	
UKUPNO	1.370.669	100,0	1.504.174	100,0	1.550.935	100,0	110	103	

Analizirajući razinu obračunatih RKG ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2013. godine, rezerve za opći kreditni rizik (za kategoriju A) i potencijalne kreditne gubitke su veće za 3% ili 47 milijuna KM i iznose 1,5 milijardi KM. Rezerve za opći kreditni rizik su na istoj razini i iznose 216 milijuna KM, a rezerve za potencijalne kreditne gubitke su veće za 4% ili 46 milijuna KM. Rezerve za B kategoriju su povećane za 9% ili 9 milijuna KM zbog povećanja iste za 6% ili 61

milijun KM i iznose 102 milijuna KM. Iako je nekvalitetna aktiva zadržana na istoj razini, zbog pogoršanja kategorija klasifikacije i migracije u lošije kategorije rizika, rezerve za nekvalitetnu aktivnu su povećane za 3% ili 37 milijuna KM, odnosno na razinu od 1,2 milijarde KM. Najveći relativni i nominalni rast od 9% ili 72 milijuna KM imale su rezerve za E kategoriju, dok su rezerve za C kategoriju imale pad od 16% ili 14 mil. KM, kao i rezerve za D kategoriju smanjenje od 7% ili 21 milijun KM. Navedeno kretanje rezervi za kreditne gubitke ukazuje na konstantno pogoršanje kreditnog portfelja, a što je rezultat daljnjeg utjecaja ekonomske krize na realni sektor.

Jedan od najvažnijih pokazatelja kvalitete aktive je odnos potencijalnih kreditnih gubitaka (PKG) i rizične aktive s izvanbilancom, iznosi 9,8% i veći je za 0,3 postotna boda u odnosu na kraj 2013. godine.

Sa 31. 3. 2014. banke su prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8,9%, za C kategoriju 24,1%, D kategoriju 57,7% i E 100% (na kraju 2013. godine: B 8,5%, C 25,4%, D 58,7% i E 100%).²⁹

Sukladno MRS/MSFI banke su obvezne umanjena vrijednosti imovine knjižiti kroz troškove formirajući ispravke vrijednosti za bilančne stavke i rezerviranja za rizične izvanbilančne stavke (ranije troškovi RKG).

Pregled ukupnih stavki aktive (bilanca i izvanbilanca) i stavki u statusu neizmirenja obveza (default), kao i pripadajuće ispravke vrijednosti i rezerviranja (utvrđenih sukladno internim metodologijama banaka čiji je minimum elemenata propisan regulativom FBA) dani su u sljedećoj tablici.

Tablica 25: Procjena i vrednovanje rizičnih stavki po MRS-u 39 i MRS-u 37					
Opis	IZNOS (u 000 KM) I UDJEL (u %)				INDEKS
	31.12.2013.		31.3.2014.		
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	
1	2	3	4	5	6 (4/2)
1. RIZIČNA AKTIVA (a+b)	13.517.944	100,0%	13.629.344	100,0%	101
a) Stavke u statusu neizmirenja obveza (default)	1.886.251	14,0%	1.906.344	14,0%	101
a.1. bilančne stavke u defaultu	1.863.530		1.888.133		101
a.2. izvanbilančne stavke u defaultu	22.721		18.211		80
b) Stavke u statusu izmirenja obveza (performing assets)	11.631.693	86,0%	11.723.000	86,0%	101
1.1 UKUPNE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI RIZIČNE AKTIVE (a+b)	1.255.162	100,0%	1.261.048	100,0%	100
a) Ispravke vrijednosti za default	1.110.375	88,5%	1.115.600	88,5%	100
a.1. Ispravke vrijednosti bilančnih stavki u defaultu	1.105.059		1.110.422		100
a.2. Rezerve za izvanbilancu u defaultu	5.316		5.178		97
b) Ispravke vrijednosti za performing assets (IBNR ³⁰)	144.787	11,5%	145.448	11,5%	100
2. UKUPNI KREDITI (a+b)	10.852.400	100,0%	10.956.079	100,0%	101
a) Krediti u defaultu (non-performing loans)	1.799.777	16,6%	1.824.502	16,7%	101
b) Krediti u statusu izmirenja obveza (performing loans)	9.052.623	83,4%	9.131.577	83,3%	101
2.1. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI KREDITA (a+b)	1.165.928	100,0%	1.171.155	100,0%	100
a) Ispravka vrijednosti kredita u defaultu	1.052.412	90,3%	1.056.050	90,2%	100
b) Ispravka vrijednosti performing kredita (IBNR kredita)	113.516	9,7%	115.105	9,8%	101
Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obveza (default)	58,9%		58,5%		
Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	1,2%		1,2%		
Pokrivenost rizične aktive ukupnim ispravcima vrijednosti	9,3%		9,3%		

²⁹ Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanjem kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, banke su dužne obračunavati rezerve za kreditne gubitke po kategorijama klasifikacije u sljedećim postotcima: A-2%, B 5-15%, C 16-40%, D 41-60% i E 100%.

³⁰ IBNR (identified but not reported)-latentni gubici.

Kreditni u statusu neizmirenja obveza (default) u prvom kvartalu 2014. godine povećani su za 1% ili 25 milijuna KM (u 2013. godini 9% ili 155 milijuna KM), a zbog usporedbe, nekvalitetni krediti su ostali na istoj razini kao i na kraju 2013. godine. Udjel kredita u defaultu u ukupnim kreditima je povećan za 0,1 postotni bod i iznosi 16,7%, a nekvalitetnih kredita 14,5%. Udjel svih stavki u defaultu u ukupnoj rizičnoj aktivnosti iznosi 14%, kao i na kraju 2013. godine.

Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obveza (defaultu) ispravnima vrijednosti je smanjena sa 58,9% na 58,5%, dok je pokrivenost nekvalitetne aktive rezervama za kreditne gubitke formirane za ovu aktivnost neznatno povećana sa 71,6% na 73,6%. Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obveza (performing assets) je na istoj razini i iznosi 1,2%, kao i pokrivenost rizične aktive ukupnim ispravnima vrijednosti (9,3%). Pokazatelj pokrivenosti rizične aktive ukupnim obračunatim regulatornim rezervama za kreditne gubitke (rezervama za opći kreditni rizik i posebnim rezervama za kreditne gubitke) je bolji i iznosi 11,4% (12/13:11,1%).

Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obveza došlo je do aktiviranja jamstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja, tako da je teret otplate tih kredita pao na jamce, odnosno žirante. FBA je od 31. 12. 2009. propisala izvješće o otplati kredita na teret jamaca, s ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jamci. Prema izvješćima banaka u F BiH sa 31. 3. 2014. godine 1.843 jamca je ukupno otplatilo 12,2 milijuna KM od ukupno odobrenog iznosa kredita od 62 milijuna KM (1.616 kreditnih partija), što je za 4% manje u odnosu na iznos otplate na teret jamaca sa 31. 12. 2013. (11,6 milijuna KM otplatila su 2.032 jamca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita bio 66 milijuna KM-1.785 kreditnih partija). Stanje preostalog duga iznosi 41 milijun KM (31. 12. 2013.: 43 milijuna KM).

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je u prvom kvartalu 2014. godine smanjen iznos kredita koje otplaćuju jamci, kao i stanje preostalog duga i iznos otplate na teret jamaca. Udjel iznosa kredita i broja kreditnih partija koje otplaćuju jamci u odnosu na podatke za ukupan sustav je nizak i iznosi svega 0,37% i 0,14%.

U cilju ublažavanja negativnih efekata globalne financijske i ekonomske krize, a vodeći računa o očuvanju stabilnosti bankarskog sektora, FBA je krajem 2009. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obveza fizičkih i pravnih osoba³¹.

Osnovni cilj donošenja ovakvih privremenih mjera bio je stimuliranje banaka na "oživljavanje" kreditne aktivnosti, a restrukturiranjem postojećih potraživanja, bez povećanja cijene kredita i troškova za postojeće dužnike, pomoći i fizičkim i pravnim osobama da prevladaju situaciju u kojoj su se našli zbog utjecaja ekonomske krize (smanjena platežna sposobnost, kod fizičkih osoba zbog gubitka posla, kašnjenja plaće, smanjenja plaća i sl., a kod pravnih zbog povećane nelikvidnosti, značajnog smanjenja poslovnih aktivnosti, vrlo teškog stanja u realnom sektoru uopće i sl.).

Postupajući po navedenoj Odluci, banke u Federaciji BiH su u prvom kvartalu 2014. godine, od ukupno primljenih 106 zahtjeva za reprogram kreditnih obveza, odobrile 101 zahtjev u ukupnom iznosu od 25 milijuna KM ili 95%, što je tri puta više u usporedbi s istim razdobljem 2013. godine. Od ukupnog iznosa odobrenih reprogramiranih obveza na pravne osobe se odnosi 24 milijuna KM, a na fizičke osobe jedan milijun KM.

Neto efekt na rezerve za kreditne gubitke po osnovi izvršenih reprograma je povećanje od 222 tisuće KM. Treba istaknuti kako je bilo suprotnih kretanja, odnosno i povećanja i smanjenja RKG po ovoj osnovi, što je na kraju rezultiralo navedenim neto efektom.

³¹ "Službene novine F BiH", br.2/10, 1/12, 111/12 i 1/14.

Kreditni reprogramirani sukladno navedenoj Odluci, u prvom kvartalu 2014. godine u odnosu na ukupne kredite sa 31. 3. 2014. imaju udjel od svega 0,2% (za sektor pravnih osoba u odnosu na portfelj pravnih osoba ovaj postotak iznosi 0,42%, dok je za sektor stanovništva 0,01%).

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je i po broju i po iznosu reprogramiranih kreditnih obveza rezultat relativno skroman, ako se to uspoređuje i s ukupnim kreditnim portfeljem i po sektorima (za pravne i fizičke osobe).

Iako rezultati i efekti primjene Odluke nisu značajni, ocjenjuje se da je donošenje ovakvog propisa bilo iznimno važno, odnosno ovakvih mjera privremenog karaktera u uvjetima izraženog djelovanja financijske i ekonomske krize i na financijski i na realni sektor u F BiH bilo je nužno, te je imalo pozitivan efekt na dužnike (i fizičke i pravne osobe), olakšavajući im servisiranje dugova sukladno njihovim platežnim mogućnostima. Stoga je prolongiranje primjene Odluke i u 2014. godini opravdano, posebno zbog činjenice da je utjecaj krize još uvijek evidentan.

Analiza kvalitete aktive, odnosno kreditnog portfelja pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je kreditni rizik dominantni rizik kod najvećeg broja banaka, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su zatim banke formirale po nalogu FBA. Također, analizirajući kvalitetu aktive u bankama grupiranim prema vlasničkoj strukturi, evidentno je da su pokazatelji kod banaka u većinskom vlasništvu rezidenata (šest „domaćih“ privatnih banaka) lošiji nego kod banaka u većinskom stranom vlasništvu (10 banaka). Nakon izrazito visokog rasta nekvalitetnih kredita kod „domaćih“ banaka od 45% u u 2013. godini, u prvom kvartalu 2014. godine je zabilježen neznatan pad od 1% (kod banaka u većinskom stranom vlasništvu prisutna stagnacija, a u 2013. godini rast nekvalitetnih kredita iznosio je 9%), što je posljedica neadekvatnih i slabih sustava upravljanja kreditnim rizikom, posebno u ključnoj fazi kod odobravanja kredita. Značajne slabosti i neefikasne prakse utvrđene su i u fazi preventivnog djelovanja kroz rano prepoznavanje problema u servisiranju (otplati) kredita, kao i u radu s nekvalitetnom aktivom u cilju njenog smanjenja putem naplate ili kvalitetnog restrukturiranja.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjena slaba kvaliteta aktive i slabe prakse upravljanja kreditnim rizikom i/ili koje imaju negativne trendove, odnosno pad kvaliteta aktive, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa upravljanja nekvalitetnom aktivom koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprečavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na temelju izvješća i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i provjere istog ciljanim on site kontrolama. Nadzor ovog segmenta poslovanja je pojačan zbog evidentnih negativnih trendova, što značajno utječe i na pogoršanje profitabilnosti banaka i slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, zbog čega banke moraju pravodobno poduzeti aktivnosti na pribavljanju kapitala iz eksternih izvora.

Transakcije s povezanim osobama

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s osobama povezanim s bankom.

FBA je, sukladno Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosna načela i zahtjeve vezane za transakcije s osobama povezanim s bankom, što je regulirano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s osobama povezanim s bankom, u kojoj su propisani uvjeti i način poslovanja banaka s povezanim osobama. Na temelju te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je donijeti posebne politike banke za poslovanje s povezanim osobama i pratiti njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvješća koja obuhvaćaju transakcije s jednim dijelom povezanih osoba, i to kredite i potencijalne i preuzete izvanbilančne obveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih osoba.

Set propisanih izvješća uključuje podatke o kreditima danim sljedećim kategorijama povezanih osoba:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- supsidijarnim osobama i drugim poduzećima povezanim s bankom.

-000 KM-

Tablica 26: Transakcije s povezanim osobama

Opis	DANI KREDITI ³²			INDEKS	
	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	3/2	4/3
	1	2	3	4	5
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, sups. i drugim povezanim pred.	156.861	123.889	119.214	79	96
Članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	617	570	537	92	94
Upravi banke	2.574	2.507	2.254	97	90
UKUPNO	160.052	126.966	122.005	79	96
Potencijalne i preuzete izvanbil. obveze	21.800	16.046	10.040	74	63

U promatranom razdoblju kreditne izloženosti prema osobama povezanim s bankom su smanjene za 4%, a potencijalne obaveze za 37%, zbog smanjenja izloženosti kod jedne velike banke. Iz prezentiranih podataka može se zaključiti da se i dalje radi o malom iznosu kreditno-garancijskih poslova s povezanim osobama i da je razina rizika niska. FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka s povezanim osobama, naročito ocjeni sustava identifikacije i monitoringa izloženosti riziku poslovanja s povezanim osobama. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja danih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšana kvaliteta upravljanja ovim rizikom.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz računa dobiti i gubitka, na razini bankovnog sustava u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2014. godine, ostvaren je pozitivan financijski rezultat - dobit u iznosu od 54 milijuna KM, što je za 26% ili 11 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Pozitivan efekt na financijski rezultat sustava posebno je imalo ostvarenje veće dobiti kod osam banaka koje su pozitivno poslovale i u istom razdoblju prošle godine (efekt 14 milijuna KM, od toga se 12 milijuna KM odnosi na tri sistemski značajne banke, s napomenom da se sedam milijuna KM odnosi na najveću banku u sustavu), te ostvarenje dobiti kod dvije banke koje su prošle godine poslovale sa gubitkom (efekt dva milijuna KM). S druge strane, negativan efekt od cca pet milijuna KM je rezultat manje dobiti kod pet banaka (dva milijuna KM) i ostvarenog gubitka (tri milijuna KM) kod jedne banke koja je u istom razdoblju prošle godine iskazala neznatnu dobit.

Najveći utjecaj na poboljšanje profitabilnosti većine banaka prvenstveno je rezultat primijenjenog novog metodološkog pristupa (implementacija MRS 37/39 od 31. 12. 2011.), što posljedično ima utjecaj na manju razinu troškova ispravaka vrijednosti. Smanjenje nekamatnih rashoda uz povećanje ukupnog prihoda, većim dijelom po osnovi ostalih operativnih prihoda po osnovi prihoda od smanjenja rezerviranja, utjecalo je na ostvarenje veće dobiti u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

³² Pored kredita, uključena i ostala potraživanja, deponirana sredstva i plasmani dioničarima (financijskim institucijama) s više od 5% glasačkih prava.

Pozitivan financijski rezultat od 57 milijuna KM ostvarilo je 15 banaka i isti je veći za 27% ili 12 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Istodobno, gubitak u poslovanju u iznosu od tri milijuna KM iskazan je kod dvije banke i isti je veći za 42% ili jedan milijun KM u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Detaljniji podaci dani su u sljedećoj tablici.

-000 KM-

Tablica 27: Ostvareni financijski rezultat: dobit/gubitak						
Opis	31.3.2012.		31.3.2013.		31.3.2014.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7
Gubitak	-4.654	7	-2.181	4	-3.087	2
Dobit	35.600	12	44.710	14	56.727	15
Ukupno	30.946	19	42.529	18	53.640	17

Kao i u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (57 milijuna KM) 71% ili 40 milijuna KM se odnosi na dvije najveće banke u sustavu, čiji je udjel aktive u bankarskom sektoru 49%, dok se ukupan gubitak od tri milijuna KM gotovo u cjelini odnosi na jednu manju banku. Analitički podaci pokazuju da ukupno 11 banaka ima bolji financijski rezultat (za 16 milijuna KM), dok šest banaka imaju lošiji rezultat (za pet milijuna KM).

Na temelju analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvalitete profitabilnosti (visina ostvarenog financijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu uspješnosti poslovanja), evidentno je da je ukupna profitabilnost sustava poboljšana, posebno kod većih banaka, koje su ostvarile veću dobit nego u istom razdoblju prošle godine, što je prvenstveno rezultat primijenjenog novog metodološkog pristupa. Međutim, cijeniti profitabilnost samo kroz razinu ostvarenog financijskog rezultata nije adekvatno, jer treba uzeti u obzir i druge bitne faktore koji utječu na održivost i kvalitetu zarade, odnosno profita. Tu je svakako najvažnije istaknuti kreditni rizik i negativne trendove u kvaliteti aktive u posljednjih pet godina, što se vidi kroz rast loših i nenaplativih plasmana, a što nije u korelaciji sa smanjenjem troškova ispravaka vrijednosti (nakon implementacije MRS-a 39 i 37), što je najvažniji faktor koji je utjecao na poboljšanje financijskog rezultata u većini banaka u zadnje tri godine. Navedeno upućuje na zaključak i sumnju da su ispravke vrijednosti kod jednog broja banaka podcijenjene i nisu na adekvatnoj razini.

Na razini sustava ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 214 milijuna KM, što je povećanje u odnosu na isto razdoblje prošle godine od 4% ili devet milijuna KM, većim dijelom kao rezultat povećanja operativnih prihoda. Ukupni nekamatni rashodi iznose 161 milijun KM, sa stopom pada od 1% ili dva milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prošle godine, što se pozitivno odrazilo na ukupan financijski rezultat sektora.

I pored rasta prosječnih kamatonosnih kredita kod većeg broja banaka za 2,5%, smanjenje prosječne kamatne stope na kredite, kao rezultat pada aktivnih kamatnih stopa i rasta loših kredita, imalo je za posljedicu daljnji pad kamatnih prihoda. Iako je jedan broj banaka zabilježio povećanje kamatnih prihoda u odnosu na isto razdoblje prošle godine, kao rezultat intenziviranja kreditnih aktivnosti, znatno niži kamatni prihodi kod jedne manje banke i tri velike banke, koje su uglavnom nositelji profitabilnosti, utjecali su na smanjenje na razini sustava. Kamatni prihodi iznose 193 milijuna KM, što je za 1% ili jedan milijun KM manje nego u istom razdoblju prošle godine, sa smanjenjem udjela u strukturi ukupnog prihoda sa 94,6% na 90,2%. Najveći udjel imaju prihodi od kamata po kreditima koji su zabilježili nominalni pad od 1,2 milijuna KM ili 1%, kao rezultat smanjenja prosječnih aktivnih kamatnih stopa na kredite za promatrano razdoblje sa 1,65% na 1,60%, sa smanjenim udjelom u ukupnom prihodu sa 85,3% na 81,2%.

Positivna kretanja zabilježena su u kamatnim rashodima, koji su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine imali veću stopu pada (-6% ili četiri milijuna KM) u odnosu na stopu smanjenja kamatnih prihoda (-1%). Kamatni rashodi iznose 58 milijuna KM, a njihov udjel u strukturi ukupnog prihoda smanjen je sa 29,9% na 26,9%. Iako su prosječni kamatonosni depoziti smanjeni za 1,4%, kamatni rashodi po računima depozita koji iznose 49 milijuna KM, kao najveća stavka i relativno i nominalno u ukupnim kamatnim rashodima, smanjeni su za 6% ili tri milijuna KM, kao rezultat strukture depozitne osnove, veći udjel depozita koji nose nižu kamatnu stopu rezultirao je smanjenjem prosječnih kamatnih stopa na depozite za usporedno razdoblje sa 0,58% na 0,54%. Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama iznose pet milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine bilježe smanjenje od 19%, sa smanjenjem udjela sa 2,9% na 2,3%.

Kao rezultat pada i kamatnih prihoda (-1%) i kamatnih rashoda (-6%), neto kamatni prihod povećan je za 2% ili tri milijuna KM i iznosi 136 milijuna KM, sa smanjenim udjelom u strukturi ukupnog prihoda sa 64,7% na 63,3%.

Operativni prihodi iznose 79 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 9% ili šest milijuna KM, a njihov udjel u strukturi ukupnog prihoda je povećan sa 35,3% na 36,7%. U okviru operativnih prihoda najveći udjel imaju naknade za izvršene usluge koje bilježe rast od 7% ili tri milijuna KM, dok je najveći porast zabilježen kod ostalih operativnih prihoda od 49% ili pet milijuna KM, ostvaren isključivo po osnovi većih prihoda od smanjenja rezerviranja (samo kod jedne velike banke četiri milijuna KM).

Ukupni nekamatni rashodi iznose 161 milijun KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine neznatno su smanjeni (1% ili dva milijuna KM), prvenstveno kao rezultat smanjenja troškova ispravke vrijednosti. Istodobno, njihov udjel u strukturi ukupnog prihoda smanjen je sa 79,3% na 75%. Troškovi ispravke vrijednosti iznose 21 milijun KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, niži su za 28% ili osam milijuna KM, što se pozitivno odrazilo na smanjenje njihovog udjela u strukturi ukupnog prihoda sa 14,3% na 9,8%. Međutim, treba napomenuti da je unutar poslovnih i izravnih troškova došlo do povećanja ostalih poslovnih i izravnih troškova za 44% ili sedam milijuna KM, što je značajno neutraliziralo efekt smanjenja troškova ispravaka vrijednosti.

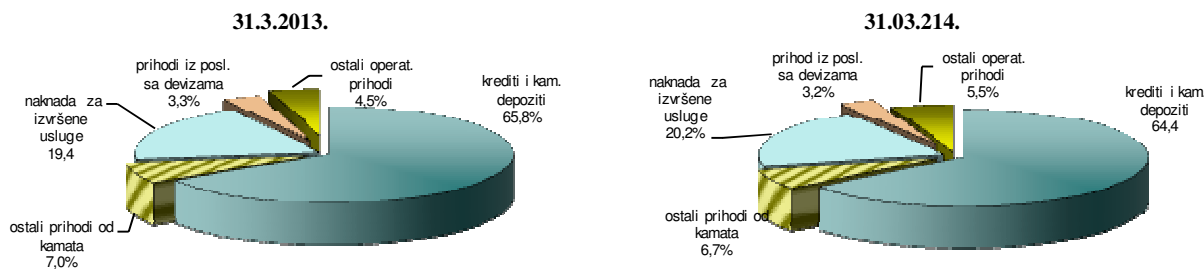
S druge strane, operativni rashodi s iznosom od 116 milijuna KM i udjelom od 54% u ukupnom prihodu, bilježe neznatan pad od 1% ili jedan milijun KM po osnovi smanjenja troškova fiksne aktive, troškovi plaća i doprinosa, kao najveća stavka operativnih rashoda zadržani su na približno istoj razini i iznose 60 milijuna KM ili 28% ukupnog prihoda, dok su ostali operativni troškovi blago povećani za 1%. Banke su u razdoblju nakon izbivanja krize poduzele brojne mjere na racionalizaciji troškova poslovanja, prije svega na smanjenju operativnih rashoda, što je jednim dijelom ublažilo negativan utjecaj pada kamatnih prihoda zbog smanjenog opsega kreditnih aktivnosti i pada kvalitete kreditnog portfelja.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tablicama i grafikonima.

- u 000 KM-

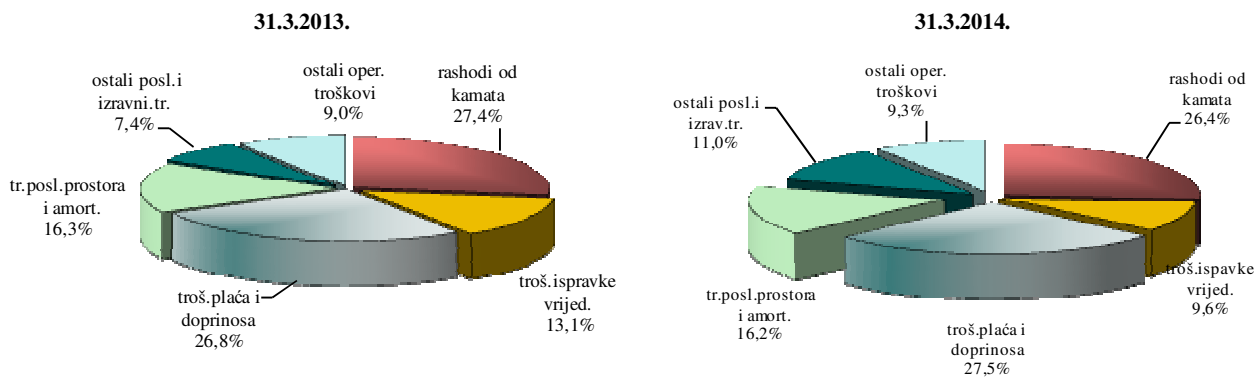
Tablica 28: Struktura ukupnih prihoda								
Struktura ukupnih prihoda	31.3.2012.		31.3.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
I. Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	1.553	0,5	451	0,1	1.210	0,4	29	268
Kredit i poslovi leasinga	183.981	66,9	175.149	65,7	173.913	64,0	95	99
Ostali prihodi od kamata	18.099	6,6	18.611	7,0	18.108	6,7	103	97
UKUPNO	203.633	74,0	194.211	72,8	193.231	71,1	95	99
II. Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	49.859	18,1	51.736	19,4	54.981	20,2	104	106
Prihodi iz posl. sa devizama	8.629	3,2	8.631	3,3	8.678	3,2	100	101
Ostali operativni prihodi	12.997	4,7	12.025	4,5	15.018	5,5	93	125
UKUPNO	71.485	26,0	72.392	27,2	78.677	28,9	101	109
UKUPNI PRIHODI (I + II)	275.118	100,0	266.603	100,0	271.908	100,0	97	102

Grafikon 20: Struktura ukupnih prihoda

Tablica 29: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	31.3.2012.		31.3.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
I. Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	54.352	22,3	52.428	23,4	49.146	22,5	96	94
Obveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	10.868	4,5	5.938	2,7	4.970	2,3	55	84
Ostali rashodi od kamata	4.026	1,6	3.007	1,3	3.562	1,6	75	118
UKUPNO	69.246	28,4	61.373	27,4	57.678	26,4	89	94
II. Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi ispravke vrijed. rizične akt. rezerviranja za poten. ob i ostala vrijed. usklađenje	36.098	14,8	29.273	13,1	20.988	9,6	81	72
Troškovi plaća i doprinosa	61.225	25,1	60.053	26,8	59.901	27,5	98	100
Troškovi posl. prostora i amortizacija	39.052	16,0	36.570	16,3	35.311	16,2	94	97
Ostali poslovni i izravni troškovi	17.727	7,2	16.644	7,4	24.034	11,0	94	144
Ostali operativni troškovi	20.824	8,5	20.161	9,0	20.356	9,3	97	101
UKUPNO	174.926	71,6	162.701	72,6	160.590	73,6	93	99
UKUPNI RASHODI (I + II)	244.172	100,0	224.074	100,0	218.268	100,0	92	97

Grafikon 21: Struktura ukupnih rashoda

U sljedećoj tablici dani su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka.

- u %-

KOEFICIJENTI	31.3.2012.	31.3.2013.	31.3.2014.
Dobit na prosječnu aktivu	0,2	0,3	0,4
Dobit na prosječni ukupni kapital	1,5	1,9	2,3
Dobit na prosječni dionički kapital	2,6	3,5	4,4
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	0,9	0,9	0,9
Operativni prihodi/ prosječna aktiva	0,5	0,5	0,5
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	1,4	1,4	1,4
Poslovni i direktni rashodi ³³ /prosječna aktiva	0,4	0,3	0,3
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	0,8	0,8	0,8
Ukupni neamatni rashodi/ prosječna aktiva	1,2	1,1	1,1

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvalitete profitabilnosti, zbog većeg iznosa ostvarene dobiti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ROAA (zarada na prosječnu aktivu) je sa 0,3% porastao na 0,4% i ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) sa 3,5% na 4,4%. Produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (1,4%), zadržana je na približno istoj razini zbog skoro istog rasta ukupnog prihoda i prosječne aktive.

U pogoršanim uvjetima poslovanja banaka i zbog efekata koji ima ekonomska i finansijska kriza na bankarski sektor u F BiH, profitabilnost banaka će i u narednom razdoblju najviše biti pod utjecajem i zavisit će od dva ključna faktora: a) daljnje kretanje i trend u kvaliteti aktive, odnosno razina kreditnih gubitaka i kreditnog rizika i b) efikasnost upravljanja i kontrole operativnih prihoda i troškova. S druge strane, prisutno usporavanje i pad ekonomskih aktivnosti utječe na smanjenje potražnje za kreditima, ali i restriktivniji pristup na strani ponude (banaka), izravno će se odraziti na profitabilnost ukupnog bankarskog sektora i u narednom razdoblju. Također, dobit banaka, odnosno finansijski rezultat bit će u velikoj mjeri pod utjecajem cjenovnog i kamatnog rizika, kako na strani izvora i kretanja cijena izvora financiranja banaka, tako i mogućnosti ostvarivanja kamatne marže koja će biti dovoljna da pokrije sve neamatne rashode i na kraju, osigura i zadovoljavajuću dobit na uloženi kapital za vlasnike banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvaliteta menadžmenta i poslovna politika koju vodi, kao i kvaliteta i efikasnost uspostavljenih sustava upravljanja rizicima, jer se time izravno utječe na njezine performanse.

³³ U rashode su uključeni troškovi ispravke vrijednosti.

2.3. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

U cilju veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je od 1. 7. 2007. propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope³⁴ za sve banke sa sjedištem u Federaciji BiH i njihove organizacijske dijelove koji posluju na teritoriju F BiH, kao i na organizacijske dijelove banaka koji posluju u Federaciji BiH. Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu kredita, odnosno prihoda na depozit, izraženu kao postotak na godišnjoj razini.

Efektivnom kamatnom stopom se smatra dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjoj razini, i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontirana novčana primanja izjednačavaju s diskontiranim novčanim izdacima odobrenih kredita, odnosno primljenih depozita.

Banke su obvezne mjesečno izvješćivati FBA o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na kredite i depozite odobrene odnosno primljene u izvještajnom mjesecu, sukladno propisanoj metodologiji³⁵.

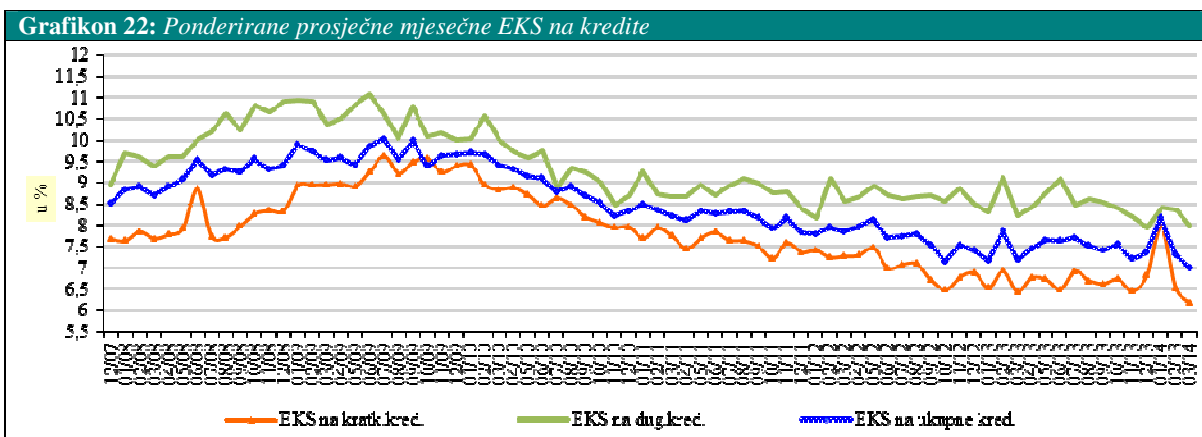
U sljedećoj tablici daje se pregled ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa (dalje: NKS i EKS) na kredite na razini bankovnog sustava i za dva najznačajnija sektora (gospodarstvo i stanovništvo) za prosinac 2012. godine, ožujka, lipanj, rujan i prosinac 2013. godine, te ožujak 2014. godine.

Tablica 31 : Ponderirane prosječne NKS i EKS na kredite

OPIS	12/2012.		03/2013.		06/2013.		09/2013.		12/2013.		03/2014.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderirane kam. stope na kratkoročne kredite	6,39	6,88	6,06	6,44	6,04	6,48	6,15	6,62	6,18	6,81	5,81	6,17
1.1. Gospodarstvu	6,39	6,86	6,12	6,46	6,09	6,47	6,15	6,55	6,21	6,79	5,77	6,06
1.2. Stanovništvu	8,46	10,89	8,58	10,90	7,92	10,91	8,29	11,82	6,42	8,51	8,27	11,80
2. Ponderirane kam. stope na dugoročne kredite	7,66	8,50	7,48	8,21	8,07	9,10	7,72	8,53	7,31	7,95	7,22	8,00
2.1. Gospodarstvu	6,73	7,22	6,40	6,72	6,94	7,40	6,71	7,21	6,83	7,17	6,72	7,18
2.2. Stanovništvu	8,48	9,59	8,37	9,47	8,52	9,79	8,34	9,35	7,93	8,95	7,64	8,64
3. Ukupno ponderirane kam. stope na kredite	6,80	7,40	6,66	7,18	6,93	7,63	6,79	7,40	6,72	7,35	6,45	7,00
3.1. Gospodarstvu	6,45	6,93	6,20	6,53	6,26	6,66	6,27	6,70	6,41	6,92	5,99	6,32
3.2. Stanovništvu	8,47	9,69	8,38	9,55	8,49	9,83	8,34	9,47	7,84	8,92	7,65	8,74

³⁴ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine F BiH", br. 27/07).

³⁵ Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope.

Kod analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderirane EKS, a razlika u odnosu na ponderiranu NKS je rezultat naknada i provizija koji se plaćaju banci za odobreni kredit i koji ulaze u obračun cijene kredita. Zato EKS predstavlja stvarnu cijenu kredita.

U prvom kvartalu 2014. godine ponderirana EKS na kredite bilježi oscilacije unutar visokih 1,18 postotnih bodova, s najvećom stopom zabilježenom u siječnju od 8,18%, a najmanjom u ožujku od 7%, a ista je ujedno manja za 0,35 postotnih bodova u odnosu na razinu iz prosinca 2013. godine.

Ponderirane kamatne stope na kratkoročne kredite u prvom kvartalu 2014. godine bilježe veće oscilacije, i to unutar 1,81 postotnog boda, nego na dugoročne, koje su se kretale unutar 0,48 postotnih bodova.

Ponderirana EKS na kratkoročne kredite u ožujku 2014. godine iznosila je 6,17%, što je za 0,64 postotna boda manje u odnosu na prosinac 2013. godine, dok je ponderirana EKS na dugoročne kredite u ožujku 2014. godine iznosila 8%, što je neznatno više u odnosu na prosinac 2013. godine (7,95%).

Kamatne stope na kredite plasirane u dva najvažnija sektora: gospodarstvu i stanovništvu³⁶, u promatranom razdoblju 2014. godine bilježe trend pada. Ponderirana EKS na kredite odobrene gospodarstvu, koja je još uvijek niža od EKS na kredite stanovništvu, smanjena je sa 6,92% iz prosinca 2013. godine na razinu od 6,32% u ožujku 2014. godine. Trend pada ponderiranih EKS privrede zabilježen je kod kratkoročnih (sa 6,79% na 6,06%), dok kod dugoročnih kredita EKS stagnira (sa 7,17% na 7,18%).

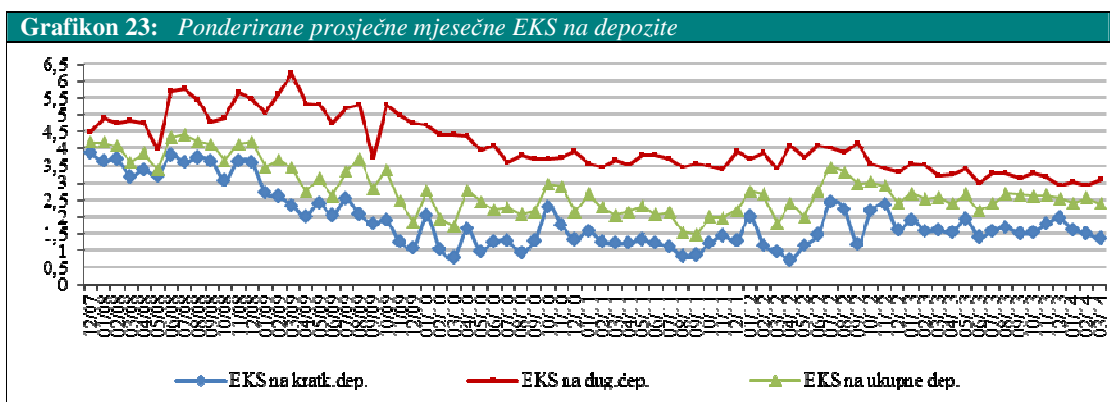
EKS na kredite plasirane stanovništvu u ožujku 2014. godine iznosi 8,74% što je za 0,18 postotnih bodova manje u odnosu na prosinac 2013. godine. EKS na dugoročne kredite plasirane ovom sektoru je s razine u prosincu 2013. godine od 8,95% smanjena u ožujku 2014. godine na 8,64%. EKS na kratkoročne kredite u ožujku 2014. godine iznosila je 11,80% što je za 3,29 postotnih bodova više u odnosu na prosinac 2013. godine.

U odnosu na razinu u prosincu 2013. godine, najznačajnije smanjenje EKS zabilježeno je u ožujku 2014. godine kod dugoročnih kredita stanovništva za obavljanje djelatnosti (sa 13,77% na 9,15%), dok je najznačajnije povećanje zabilježeno kod kratkoročnih kredita stanovništva za opću potrošnju (sa 8,16% na 11,73%).

³⁶ Po metodologiji razvrstavanja u sektore, obrtnici se uključuju u sektor stanovništva.

Ponderirane NKS i EKS na oročene depozite, izračunate na temelju mjesečnih izvješća, za bankarski sektor prikazane su u sljedećoj tablici.

Tablica 32 : Ponderirane prosječne NKS i EKS na depozite												
O P I S	12/2012.		03/2013.		06/2013.		09/2013.		12/2013.		03/2014.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderirane kam. stope na kratkoročne depozite	1,59	1,59	1,57	1,59	1,35	1,37	1,48	1,49	1,94	1,95	1,31	1,34
1.1. do tri mjeseca	1,28	1,28	1,26	1,26	1,01	1,01	1,29	1,29	1,92	1,92	1,06	1,07
1.2. do jedne godine	2,53	2,55	1,98	2,02	1,80	1,86	1,58	1,61	1,99	2,01	1,60	1,65
2. Ponderirane kam. stope na dugoročne depozite	3,30	3,32	3,18	3,21	2,95	2,97	3,11	3,14	2,89	2,92	3,04	3,08
2.1. do tri godine	3,17	3,19	3,03	3,06	2,64	2,66	2,87	2,90	2,58	2,61	2,68	2,72
2.2. preko tri godine	4,42	4,46	4,01	4,04	4,32	4,33	4,33	4,35	4,24	4,28	3,94	3,98
3. Ukupno ponderirane kam. stope na depozite	2,39	2,40	2,55	2,57	2,14	2,16	2,61	2,64	2,50	2,53	2,34	2,38

Za razliku od kredita, kod kojih utjecaj na stvarnu cijenu imaju troškovi povezani s odobravanjem i servisiranjem kredita (pod uvjetom da su poznati kod odobravanja), kod depozita gotovo da nema razlike između nominalne i efektivne kamatne stope.

U odnosu na prosinac 2013. godine ponderirana EKS na ukupne oročene depozite u ožujku 2014. godine smanjena je za 0,15 postotnih bodova (sa 2,53% na 2,38%).

Ponderirana EKS na kratkoročne depozite je u padu, u ožujku 2014. godine je iznosila 1,34%, što je manje za 0,61 postotnih bodova u odnosu na prosinac 2013. godine.

Ponderirana EKS na dugoročne depozite bilježi niske oscilacije u prvom kvartalu 2014. godine, iznosi 3,08%, što je na neznatno veća razina nego u prosincu 2013. godine (12/2013:2,92%).

Najveći pad kamatnih stopa je kod depozita oročenih do jedne godine, a najveći rast bilježe depoziti oročeni do tri godine i to kod depozita banaka i drugih financijskih organizacija (sa 1,83% na 3,69%).

U razdoblju od druge polovice 2012. godine do prvog kvartala 2014. godine bio je prisutan trend pada novoprimljenih depozita gospodarstva, naročito kratkoročnih, što je imalo za posljedicu visok rast kratkoročnih kamatnih stopa gospodarstvu, to je u konačnici rezultiralo da su tijekom promatranog razdoblja prosječne kamatne stope gospodarstva uglavnom bile veće od prosječnih kamatnih stopa stanovništva. Zaključno s ožujkom 2014. godine, iako s još uvijek prisutnim trendom niskog rasta novoprimljenih depozita gospodarstva, ponderirane EKS na depozite sektora gospodarstva su u padu

(sa 3% na 1,58%), kako kod kratkoročnih (sa 1,41% na 1,02%) tako i kod dugoročnih (3,35% na 2,70%). Ponderirana EKS kod depozita stanovništva iznosi 2,70%, što je na nešto većoj razini u odnosu na prosinac 2013. godine (2,65%), sa zabilježenim padom EKS kod kratkoročnih depozita (sa 1,64% na 1,42%), odnosno rastom kod dugoročnih (sa 3,03% na 3,12%).

Ponderirane kamatne stope na kredite koji se odnose na ugovoreno prekoračenje po računima i na depozite po viđenju, izračunate na temelju mjesečnih izvješća, daju se u sljedećoj tablici.

Tablica 33 : Ponderirane prosječne NKS i EKS kredite-prekoračenja po računima i na depozite po viđenju												
O P I S	31.12.2012.		31.3.2013.		30.6.2013.		30.9.2013.		31.12.2013.		31.3.2014.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderirane kam. stope na kredite-prekoračenja po računima	8,43	8,57	8,52	8,67	8,37	8,53	8,30	8,47	8,25	8,42	8,09	8,26
2. Ponderirane kam. stope na depozite po viđenju	0,19	0,19	0,19	0,19	0,18	0,18	0,15	0,15	0,15	0,15	0,14	0,14

Na ove stavke aktive i pasive EKS je u pravilu jednaka nominalnoj kamatnoj stopi. Ponderirana EKS na ukupne kredite po prekoračenjima računa za bankarski sektor u ožujku 2014. godine iznosila je 8,26% (pad od 0,16 postotnih bodova u odnosu na prosinac 2013. godine), a na depozite po viđenju 0,14%, što je neznatno manje od razine iz prosinca 2013. godine.

2.4. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankovni sustav u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

Do izbijanja globalne financijske i ekonomske krize, u normalnim uvjetima poslovanja banaka i stabilnom okruženju, rizik likvidnosti je za banke imao sekundaran značaj, odnosno kreditni rizik je bio u prvom planu i uspostavljeni sustavi upravljanja, odnosno identificiranja, mjerenja i kontrole ovog rizika bili su pod kontinuiranim nadzorom u cilju njihovog unapređenja i poboljšanja.

Kada je došlo do poremećaja na financijskim tržištima zbog utjecaja globalne krize, rizik likvidnosti je naglo dobio na značaju, i upravljanje ovim rizikom postalo je ključni faktor za neometano poslovanje, blagovremeno izvršavanje dospjelih obveza i očuvanje dugoročne pozicije banke, u smislu njene solventnosti i kapitalne osnove. Pored toga treba istaknuti i da je međuovisnost svih rizika kojima banka jeste ili može biti izložena u svom poslovanju također došla do izražaja s izbijanjem krize.

U posljednjem kvartalu 2008. godine, nakon širenja globalne krize i njenog negativnog utjecaja na financijski i ekonomski sustav u BiH, došlo je do porasta rizika likvidnosti u bankama u F BiH. Iako je došlo do povlačenja dijela štednih depozita i narušavanja povjerenja u banke, ocijenjeno je da nijednog trenutka likvidnost bankovnog sustava nije bila ugrožena, jer su banke u F BiH, zbog regulatornih zahtjeva i propisanih limita, koji se temelje na konzervativnom pristupu, imale značajna likvidna sredstva i dobru poziciju likvidnosti.

U 2009. godini zaustavljena su negativna kretanja iz posljednjeg kvartala 2008. godine, a osnovni pokazatelji likvidnosti, zahvaljujući najvećim dijelom smanjenoj kreditnoj aktivnosti, su poboljšani. U 2010. godini dolazi do blagog pogoršanja pokazatelja, što se sa nešto manjim intenzitetom nastavilo u 2011. godini. Do nešto većeg pogoršanja pokazatelja dolazi ponovno u prvom kvartalu 2012. godine, kao posljedica smanjenja novčanih sredstava po osnovi blagog povećanja kreditnih aktivnosti i investicija u vrijednosne papire, smanjenja depozita, plaćanja dospjelih kreditnih obveza, te rasta

nenaplaćenih potraživanja, što je trend, koji se uz blaže oscilacije, nastavio do kraja 2012. godine. Prvu polovinu 2013. godine okarakterizirao je nastavak blagog kvarenja pokazatelja, uzrokovan odljevom depozita, plaćanjem dospjelih kreditnih obveza i nastavkom rasta dospjelih nenaplaćenih potraživanja, dok je u drugoj polovici 2013. godine zabilježeno blago poboljšanje pokazatelja, uzrokovano povećanjem depozita i novčanih sredstava.

Nastojanje banaka za postizanjem bolje profitabilnosti kroz bolju alokaciju financijske aktive, promjene u strukturi depozitnih izvora, kao i već duže vrijeme prisutan trend smanjenja obveza po uzetim kreditima i subordiniranom dugu, pod utjecajem dužničke krize i recesije u eurozoni, doveli su do bržeg smanjenja likvidnih sredstava u odnosu na smanjenje kratkoročnih financijskih obveza, pada udjela likvidnih sredstava u ukupnoj aktivi i pogoršanja koeficijenta krediti u odnosu na depozite, uzete kredite i subordinirani dug.

Međutim, i pored prisutnih navedenih negativnih trendova, likvidnost bankovnog sustava u Federaciji BiH i dalje se ocjenjuje dobrom, sa zadovoljavajućim udjelom likvidnih sredstava u ukupnoj aktivi, te vrlo dobrom ročnom usklađenošću financijske aktive i obveza, s trendom blagog poboljšanja od kraja 2010. godine. Ipak, zbog još uvijek prisutnog utjecaja i djelovanja financijske krize u svijetu, te dužničke krize u eurozoni, koja se negativno reflektira na bankovne sustave pojedinih europskih zemalja i banke „majke“ banaka u F BiH, ocjena je da rizik likvidnosti i dalje treba biti pod pojačanim nadzorom. Također, treba imati u vidu činjenicu da je utjecaj krize na realni sektor još uvijek izražen, čije se negativne posljedice reflektiraju na ukupno gospodarsko i ekonomsko okruženje u kojem banke u BiH posluju, što rezultira kašnjenjem dužnika u otplati dospjelih kreditnih obveza i rastom nenaplativih potraživanja, odnosno do smanjenja priljeva likvidnih sredstava u bankama i konverzije kreditnog rizika u rizik likvidnosti. U tom smislu, jedan od najvažnijih utjecaja na poziciju likvidnosti banaka u narednom razdoblju će imati sposobnost banaka da adekvatno upravljaju svojom aktivom, što podrazumijeva osiguranje aktive koja ima dobre performanse i čija kvaliteta osigurava da se bankarski zajmovi zajedno s kamatama vraćaju sukladno rokovima dospijea.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna osigurati i održavati u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obveze na dan dospijea.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospijea instrumenata financijske aktive i obveza do 180 dana.

U strukturi izvora financiranja banaka u Federaciji BiH na dan 31. 3. 2014. najveći udjel od 74,0% i dalje imaju depoziti, zatim slijede uzeti krediti (uključujući subordinirane dugove³⁷) s udjelom od 7,7%. Uzeti krediti su sa dužim razdobljima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki aktive i obveza, iako je već duže vrijeme prisutan trend njihovog smanjenja.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija³⁸, a nakon dužeg razdoblja poboljšanja, tijekom 2010. godine došlo je do blagog pogoršanja, što je trend koji se, s nešto manjim intenzitetom, nastavio u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine, nakon čega ipak dolazi do zaustavljanja ovog negativnog trenda, te je struktura vrlo blago poboljšana krajem 2012. godine, što se nastavilo i u 2013. godini i prvom kvartalu 2014. godine.

³⁷ Subordinirani dugovi: uzeti krediti i stavke trajnog karaktera.

³⁸ Prema preostalom dospijeu.

- u 000 KM-

Tablica 34: Ročna struktura depozita po ugovorenom dospjeću								
DEPOZITI	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju	4.805.480	43,8	5.233.356	45,4	5.158.264	45,7	109	99
Do 3 mjeseca	267.199	2,5	365.229	3,2	151.914	1,4	137	42
Do 1 godine	709.620	6,5	668.142	5,8	662.515	5,9	94	99
1. Ukupno kratkoročni	5.782.299	52,8	6.266.727	54,4	5.972.693	53,0	108	95
Do 3 godine	3.576.903	32,6	3.541.354	30,7	3.454.843	30,6	99	98
Preko 3 godine	1.601.799	14,6	1.715.768	14,9	1.853.451	16,4	107	108
2. Ukupno dugoročni	5.178.702	47,2	5.257.122	45,6	5.308.294	47,0	102	101
UKUPNO (1 + 2)	10.961.001	100,0	11.523.849	100,0	11.280.987	100,0	105	98

Ukupni depoziti su u odnosu na 31. 12. 2013. smanjeni za 2% ili 243 milijuna KM, najvećim dijelom su rezultat smanjenja depozita bankarskih institucija za 24% ili 244 milijuna KM i privatnih poduzeća za 7% ili 114 milijuna KM, a s druge strane rasta depozita stanovništva za 1% ili 83 milijuna KM i javnih poduzeća za 4% ili 38 milijuna KM. Ročna struktura depozita po ugovorenom dospjeću je relativno dobra, s udjelom kratkoročnih depozita od 53,0% i dugoročnih 47,0%, što je nešto bolje u odnosu na 31. 12. 2013.

Promjene u ročnoj strukturi rezultat su smanjenja kratkoročnih depozita za 5% ili 294 milijuna KM, najvećim dijelom depozita bankarskih institucija oročenih do tri mjeseca za 215 milijuna i privatnih poduzeća za 110 milijuna KM, dok je kod javnih poduzeća zabilježen rast od 57 milijuna. Dugoročni depoziti blago su povećani za 1% ili 51 milijun KM kao posljedica rasta depozita preko tri godine za 8%, najviše sektora stanovništva, dok je kod depozita do tri godine zabilježeno smanjenje od 2%, najviše kod depozita bankarskih institucija. Treba istaknuti kako je kod dugoročnih depozita i dalje dominantan udjel dva sektora, i to: stanovništva s povećanjem udjela sa 63,6% na 64,1% i bankarskih institucija s jednakim udjelom od 12,3%, iako su i depoziti javnih poduzeća također značajan dugoročni izvor s blagim smanjenjem udjela sa 9,2% na 8,8%. U depozitima oročenim od jedne do tri godine najveći udjel od 68,7% imaju depoziti stanovništva, uz blagi rast udjel od 1,3 postotna boda, zatim depoziti javnih poduzeća 12,9%, uz smanjenje udjela za 0,3 postotna boda. U razdoblju preko tri godine najveći udjel od 55,6% imaju depoziti stanovništva uz neznatno smanjenje udjela za 0,2 postotna boda, a depoziti bankarskih institucija, nakon već duže vrijeme prisutnog trenda smanjenja, imaju blago povećanje udjela od 26,9% (na kraju 2013. godine 25,6%; na kraju 2012. godine 33,0%; na kraju 2011. godine 46,9%; 2010. godine 60,9%).

Iako je ročna struktura depozita po ugovorenom dospjeću relativno dobra, za analizu rizika likvidnosti relevantnija je ročnost depozita po preostalom dospjeću, jer uključuje stanje depozita za razdoblje od izvještajnog datuma do datuma dospijea, što je prezentirano u narednoj tablici.

- u 000 KM-

Tablica 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću								
DEPOZITI	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	4.941.325	45,1	5.343.263	46,4	5.224.893	46,3	108	98
7- 90 dana	908.834	8,3	920.951	7,9	769.033	6,8	101	84
91 dan do jedne godine	2.278.639	20,8	2.126.249	18,5	2.138.393	19,0	93	101
1. Ukupno kratkoročni	8.128.798	74,2	8.390.463	72,8	8.132.319	72,1	103	97
Do 5 godina	2.609.727	23,8	3.002.846	26,1	3.003.688	26,6	115	100
Preko 5 godina	222.476	2,0	130.540	1,1	144.980	1,3	59	111
2. Ukupno dugoročni	2.832.203	25,8	3.133.386	27,2	3.148.668	27,9	111	100
UKUPNO (1 + 2)	10.961.001	100,0	11.523.849	100,0	11.280.987	100,0	105	98

Iz podataka se može zaključiti da je ročna struktura depozita po preostalom dospijeću znatno lošija zbog visokog udjela kratkoročnih depozita od 72,1%, ali da je prisutan trend blagog poboljšanja u odnosu na kraj 2013. godine. Kratkoročni depoziti su imali pad od 3% ili 258 milijuna KM, sa smanjenjem udjela za 0,7 postotnih bodova, dok su dugoročni depoziti neznatno povećani za 0,5% ili 15 milijuna KM, uz povećanje udjela sa 27,2% na 27,9%. Ako se pogleda struktura dugoročnih depozita, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (95,4% dugoročnih depozita i 26,6% ukupnih depozita), dok negativan trend predstavlja značajnije smanjenje depozita sa preostalom ročnošću preko pet godina u posljednje dvije godine, iako je u prvom kvartalu 2014. godine zabilježeno umjereno povećanje od 11% ili 14 milijuna KM. Ako se usporede podaci o ročnosti depozita po ugovorenom i preostalom dospijeću, može se zaključiti da je od 5,3 milijarde KM dugoročno ugovorenih depozita, sa 31. 3. 2014. cca 2,2 milijarde KM, odnosno nešto više od 40% dugoročno ugovorenih depozita, imalo preostalo dospijeće manje od jedne godine.

Postojeća ročna struktura depozita, kao najvećeg izvora financiranja banaka u F BiH, kod većeg broja banaka postaje sve više limitirajući faktor kreditnog rasta, s obzirom da je najveća potreba banaka za plasiranjem dugoročnih kredita. Stoga se banke suočavaju s problemom kako osigurati kvalitetnije izvore u smislu ročnosti, posebno zbog činjenice da je značajno smanjen priljev financijskih sredstava (zaduživanje) iz inozemstva, kako od matičnih grupacija, tako i od financijskih institucija-kreditora, a domaći izvori su najvećim dijelom kratkoročnog karaktera.

Dodatno, supervizorska zabrinutost je pojačana zbog činjenice da banke, u nedostatku kvalitetnih dugoročnih izvora, u cilju osiguranja poštivanja zakonom propisanih ograničenja vezano za ročnu usklađenost, odobravaju kratkoročne kredite koji se obnavljaju, odnosno zatvaraju novim kratkoročnim plasmanima, što suštinski znači dugoročno kreditiranje iz kratkoročnih izvora. Na taj način se prikriva prava ročnost kredita i usklađenost s izvorima, što može predstavljati ozbiljan problem u narednom razdoblju i potencijalnu opasnost za likvidnosnu poziciju banke.

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

-u 000 KM-

Tablica 36: Ročna struktura kredita								
KREDITI	31.12.2012.		31.12.2013.		31.3.2014.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Dospjela potraživanja i plaćene izvanbil. obveze	1.074.251	10,1	1.175.825	10,8	1.244.382	11,4	109	106
Kratkoročni krediti	2.472.571	23,2	2.360.832	21,8	2.424.890	22,1	95	103
Dugoročni krediti	7.119.302	66,7	7.315.743	67,4	7.286.807	66,5	103	100
UKUPNO KREDITI	10.666.124	100,0	10.852.400	100,0	10.956.079	100,0	102	101

U prvom kvartalu 2014. godine dugoročni krediti su na istoj razini, kratkoročni krediti bilježe rast od 3% ili 64 milijuna KM, dok su dospjela potraživanja povećana za 6% ili 69 milijuna KM, što je još jedan pokazatelj pogoršanja naplativosti dospjelih kreditnih potraživanja i problema koje imaju dužnici banaka u servisiranju svojih dugova zbog djelovanja ekonomske krize. U strukturi dospjelih potraživanja 67% se odnosi na privatna poduzeća, 31% stanovništvo i 2% na ostale sektore.

Sektorska analiza po ročnosti za dva najznačajnija sektora pokazuje da su krediti plasirani stanovništvu 84,4% dugoročni, a od ukupno odobrenih kredita privatnim poduzećima na dugoročne se odnosi 47,5%.

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveći udjel od 71,9% što je za 1,6 postotnih bodova manje u odnosu na kraj 2013. godine, a krediti su ostvarili blagi rast od 1,0%. Novčana sredstva su smanjena za 9% ili 380 milijuna KM, a njihov udjel, u odnosu na kraj 2013. godine, je smanjen sa 28,6% na 26,5%.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tablici. Prelazak na novu regulativu sa 31. 12. 2011. doveo je do značajnog povećanja iznosa ukupnih kredita što je imalo utjecaja na pogoršanje pokazatelja: krediti u odnosu na depozite i uzete kredite, u odnosu na prethodna razdoblja. U 2012. godini zabilježeno je daljnje pogoršanje pokazatelja likvidnosti, uzrokovano smanjenjem novčanih sredstava radi povećanja kreditnih aktivnosti i izmirenja dospjelih kreditnih obveza, dok je koeficijent kratkoročne financijske obveze/ukupne financijske obveze bio neznatno poboljšan radi bolje ročne strukture izvora, što je nastavljeno i u prvoj polovici 2013. godine. Povećanje depozita i novčanih sredstava u drugoj polovici 2013. godine dovelo je do blagog poboljšanja pokazatelja u odnosu na 31. 12. 2012., dok su u prvom kvartalu 2014. godine pokazatelji opet blago pogoršani, uslijed smanjenja depozita i rasta dospjelih nenaplaćenih potraživanja

- u % -

Tablica 37: Koeficijenti likvidnosti			
Koeficijenti	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ³⁹ / ukupna aktiva	26,8	28,9	27,0
Likvidna sredstva / kratkoročne financ. obveze	46,2	50,6	47,9
Kratkoročne financ. obveze/ ukupne financ. obveze	68,9	67,9	67,5
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ⁴⁰	88,1	86,4	89,2
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinirani dugovi ⁴¹	86,8	85,3	88,0

Pokazatelj krediti u odnosu na depozite i uzete kredite je u 2012. godini pogoršan, s istim trendom u prvoj polovici 2013. godine, koji je zaustavljen u drugoj polovici 2013. godine, te je ponovno blago pogoršan u prvom kvartalu 2014. godine. Sa 31. 3. 2014. ovaj pokazatelj je kod 11 banaka bio viši od 85% (kritična razina). S jedne strane, to je kod ovih banaka rezultat strukture pasive (relativno značajan udjel kapitala), a s druge strane, visokog udjela kredita u aktivi. FBA posebnu pažnju, pri on site kontrolama, usmjerava na banke kod kojih su utvrđene slabosti u ovom poslovnom segmentu, te nalaže bankama da poduzmu mjere i aktivnosti u cilju poboljšanja razine likvidnosti, te poboljšaju prakse za upravljanje izvorima sredstava, kako bi se osigurale zadovoljavajuće pozicije likvidnosti

Banke su u 2013. godini redovno ispunjavale obvezu održavanja propisane obvezne rezerve kod Centralne banke BiH. Obvezna rezerva kao značajan instrument monetarne politike, u BiH u uvjetima funkcioniranja valutnog odbora i financijski nerazvijenog tržišta, jedini je instrument monetarne politike putem kojeg se ostvaruje monetarna kontrola, u smislu prevencije brzog rasta kredita i smanjenja multiplikacije, ali i povećanja likvidnosti banaka u uvjetima utjecaja krize i pojačanog odljeva sredstava iz banaka, kao što se to desilo nakon 1. 10. 2008. u BiH. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utječe također značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke BiH u domaćoj valuti, čime se osigurava visoka likvidnost banaka pojedinačno i bankarskog sektora.

Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obvezu dekadnog prosjeka od 20% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava i dnevnog minimuma od 10% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

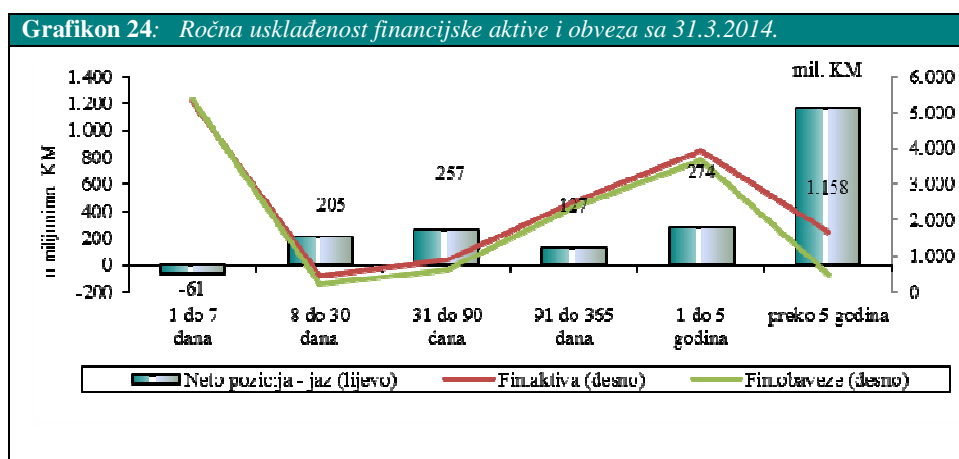
³⁹ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva s preostalim rokom dospijeca manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

⁴⁰ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

⁴¹ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj.

Tablica 38: Pozicija likvidnosti - dekadni prosjek i dnevni minimum					
1	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5(3/2)	6(4/3)
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	3.408.958	3.722.887	3.644.926	109	98
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč. sredst.	3.149.188	3.423.657	3.479.316	109	102
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	5.631.431	5.887.967	5.953.590	105	101
4.Iznos obveze :					
4.1. dekadni prosjek 20% od iznosa red.br. 3	1.126.286	1.177.593	1.190.719	105	101
4.2. dnevni minimum 10% od iznosa red.br.3	563.143	588.798	595.360	105	101
5.Ispunjenje obveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	2.282.672	2.545.294	2.454.207	112	96
6. Ispunjenje obveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	2.586.045	2.834.859	2.883.956	110	102

Ukoliko se promatra ročna usklađenost preostalih dospijuća ukupne financijske aktive⁴² i obveza, može se zaključiti da je usklađenost dobra, iako nešto lošija u odnosu na 31. 12. 2012.

U prvom kvartalu 2014. godine kratkoročna financijska aktiva banaka je bila veća od kratkoročnih obveza za 528 milijuna KM. U odnosu na kraj 2013. godine kada je pozitivni jaz iznosio 522 milijuna KM, to je blago povećanje od šest milijuna KM ili 1,0%, koje je dovelo do poboljšanja koeficijenta pokrivenosti kratkoročnih obveza sa 105,9% na 106,2%.

Kratkoročna financijska aktiva je smanjena za 2,3%, a kratkoročne financijske obveze za 2,5%. U okviru kratkoročne financijske aktive povećanje je zabilježeno kod novčanih pozajmica danih drugim bankama 92,9% ili 48 milijuna KM, neto kredita od 2,2% ili 93 milijuna KM i aktive za trgovinu 8,6% ili 33 milijuna KM, dok je pad zabilježen kod novčanih sredstava, koja su manja za 8,6% ili 380 milijuna KM. Financijska aktiva preostalog roka dospijuća preko jedne godine je povećana za neznatnih 0,2% ili devet milijuna KM.

Na strani obveza s rokom dospeluća do jedne godine, koje su ukupno smanjene za 2,5% ili 217 milijuna KM, najveće povećanje se odnosi na rast subordiniranih dugova za 66,1% ili 17 milijuna KM i ostalih financijskih obveza od 16,7% ili 30 milijuna KM, uz smanjenje depozita za 3,1% ili 258 milijuna KM i obveza po uzetim kreditima za 2,5% ili pet milijuna KM. Obveze s rokom dospeluća

⁴² Financijska aktiva iskazana je na neto osnovi (umanjena za ispravke vrijednosti).

preko jedne godine su smanjene za neznatnih 0,6% ili 27 milijuna KM, što je najviše posljedica rasta depozita za 0,5% ili 15 milijuna KM i smanjenja obveza po uzetim kreditima za 3,6% ili 29 milijuna KM i obveza po subordiniranim dugovima za 9,8% ili 14 milijuna KM.

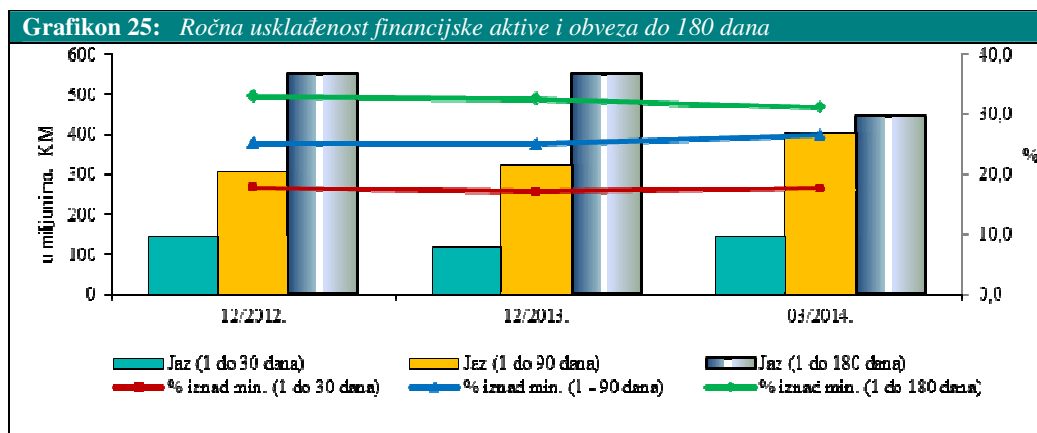
Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, vrlo važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijuća stavki financijske aktive i obveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana⁴³.

- u 000 KM -

Tablica 39: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana					
Opis	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5 (3/2)	6(4/3)
1	2	3	4		
I. 1-30 dana					
1. Iznos financijske aktive	5.490.582	5.924.526	5.753.896	108	97
2. iznos financijskih obveza	5.346.703	5.806.822	5.609.863	109	97
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	143.879	117.704	144.033	82	122
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	102,7%	102,0%	102,6%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	17,7%	17,0%	17,6%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos financijske aktive	6.355.017	6.809.340	6.636.879	107	97
2. iznos financijskih obveza	6.048.777	6.485.914	6.235.555	107	96
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	306.240	323.426	401.324	106	124
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	105,1%	105,0%	106,4%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	25,1%	25,0%	26,4%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos financijske aktive	7.454.731	7.812.974	7.639.396	105	98
2. iznos financijskih obveza	6.903.027	7.263.293	7.194.238	105	99
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	551.704	549.681	445.158	100	81
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	108,0%	107,6%	106,2%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	33,0%	32,6%	31,2%		

Iz prezentiranih podataka se zaključuje da su se banke na dan 31. 3. 2014. pridržavale propisanih ograničenja i ostvarile bolju ročnu usklađenost financijske aktive i obveza u odnosu na propisane limite.

⁴³ Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka propisani su postotci za ročnu usklađenost financijske aktive i obveza: najmanje 85 % izvora sredstava s rokom dospijuća do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospijuća do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospijuća do 90 dana u plasmane s rokom dospijuća do 90 dana, i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospijuća do 180 dana u plasmane s rokom dospijuća do 180 dana.

U posljednje dvije godine prisutan je trend poboljšanja ročne usklađenosti, sa 31. 12. 2013. financijska aktiva bila je veća od financijskih obveza u sva tri intervala dospjeća, uz nešto veće poboljšanje pozicija likvidnosti u intervalu do 90 i do 180 dana, dok je pozitivni jaz u intervalu do 30 dana bio ipak nešto manji u odnosu na 31. 12. 2011. Ostvareni postotci ročne usklađenosti su bili iznad propisanog minimuma, i to za 17,7% u prvom intervalu, 25,1% u drugom i 33,0% u trećem intervalu.

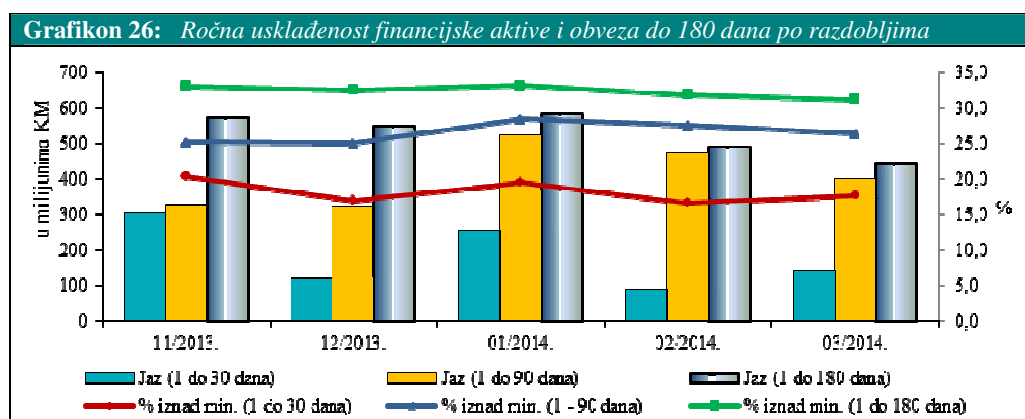
Sa 31. 12. 2013. ostvareni postotci ročne usklađenosti su u sva tri intervala nešto niži nego na kraju 2012. godine, ali i dalje su znatno iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 17,0%, u drugom za 25,0% i u trećem intervalu za 32,6%.

U prvom kvartalu 2014. godine, blago poboljšanje je zabilježeno u intervalu dospjeća do 30 dana radi većeg smanjenja financijskih obveza, prvenstveno depozita i obveza po uzetim kreditima, u odnosu na smanjenje financijske aktive, prvenstveno novčanih sredstava, što je djelomično kompenzirano rastom kredita i aktive za trgovinu, te u intervalu do 90 dana radi nešto većeg smanjenja financijskih obveza (depozita), dok je istodobno zabilježeno samo blago smanjenje financijske aktive. Nešto manji pozitivni jaz je ostvaren u intervalu dospjeća do 180 dana, radi smanjenja novčanih sredstava.

Kao rezultat navedenog, ostvareni postotci ročne usklađenosti su u prva dva intervala nešto viši nego na kraju 2013. godine, osim u trećem gdje je ostvareni postotak blago niži, ali svi su i dalje znatno iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 17,6%, u drugom za 26,4% i u trećem intervalu za 31,2%.

U narednom grafikonu daje se trend ročne usklađenosti financijske aktive i obveza u razdoblju kolovoz-prosinac 2013. godine, po vremenskim intervalima i ostvarenim postotcima usklađenosti u odnosu na zakonom propisane minimalne standarde.

Na temelju svih iznesenih pokazatelja likvidnost bankovnog sustava u F BiH i dalje se ocjenjuje zadovoljavajućom. Međutim, kako je ovaj segment poslovanja i razina izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu i efekte financijske krize na BiH i utjecaj na bankarski sektor u F BiH, prvenstveno u kontekstu dodatnog pritiska na likvidnost banaka, s jedne strane, zbog loše ročne strukture depozita, te otplate dospjelih kreditnih obveza i znatno manjeg zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija, što je u proteklim godinama bio najkvalitetniji izvor financiranja banaka s aspekta ročnosti, a s druge strane, zbog slabijeg priljeva likvidnih sredstava zbog pada naplativosti kredita, treba istaknuti da će u narednom razdoblju banke trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obveza na vrijeme, a na temelju kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uvjetima poslovnog okruženja banaka.

FBA će putem izvješća i on site kontrola u bankama pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i postupaju li sukladno usvojenim politikama i programima.

2.5. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilance i izvanbilance

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih načela kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja utjecaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital, FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka⁴⁴ kojom se reguliraju minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na temeljni kapital banke.⁴⁵

⁴⁴ "Službene novine F BiH", br. 3/03, 31/03, 64/03, 54/04.

⁴⁵ Člankom 8. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% temeljnog kapitala, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i razinu izloženosti deviznom riziku, banke su dužne dnevno izvješćivati FBA. Na temelju kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvješća, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcionira kao valutni odbor, gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 31. 3. 2014. na razini bankovnog sustava u valutnoj strukturi aktive banaka udjel stavki u stranim valutama iznosio je 11,5% ili 1,7 milijardi KM (na kraju 2013. godine 12,6% ili 1,9 milijardi KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 46,8% ili 7,1 milijardu KM (na kraju 2013. godine 46,7% ili 7,2 milijarde KM).

U sljedećoj tablici daje se struktura i trend financijske aktive i obveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu i ukupno.

-u milijunima KM-

Opis	31.12.2013.				31.3.2014.				INDEKS	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Financijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	996	13,0	1.516	18,0	817	10,9	1.294	15,8	82	85
2. Krediti	40	0,5	44	0,5	37	0,5	40	0,5	93	91
3. Krediti s val. klauzulom	6.285	82,2	6.465	76,9	6.264	84,0	6.437	78,7	100	100
4. Ostalo	332	4,3	386	4,6	344	4,6	412	5,0	104	107
Ukupno (1+2+3+4)	7.653	100,0	8.411	100,0	7.462	100,0	8.183	100,0	98	97
<i>II. Financijske obveze</i>										
1. Depoziti	5.345	72,6	5.990	74,7	5.280	73,2	5.919	75,2	99	99
2. Uzeti krediti	986	13,4	994	12,4	952	13,2	959	12,2	97	96
3. Dep. i kred. s val.klauz.	798	10,9	798	9,9	732	10,1	732	9,3	92	92
4. ostalo	226	3,1	237	3,0	250	3,5	261	3,3	111	110
Ukupno (1+2+3+4)	7.355	100,0	8.019	100,0	7.214	100,0	7.871	100,0	98	98
<i>III. Izvanbilanca</i>										
1. Aktiva	80		80		50		62			
2. Pasiva	255		359		252		321			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	122		113		46		54			
%	6,6%		6,1%		2,5%		2,8%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	23,4%		23,9%		27,5%		27,2%			

Ako se analizira struktura stranih valuta, u financijskoj aktivi⁴⁷ dominantan je udjel EURO od 68,7%, što je nešto niže od udjela 31. 12. 2013. (70,3%), zbog smanjenja nominalnog iznosa sa 1,36 milijardi

⁴⁶ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

⁴⁷ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija: dio financijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Prema metodologiji, financijska aktiva se do 31.12.2011. iskazivala po neto principu, odnosno umanjena za rezerve za kreditne gubitke, dok se sa prelaskom na novu metodologiju izračuna umanjena stavki financijske aktive u skladu sa MRS, od 31.12.2011., iskazuje umanjena za ispravke vrijednosti i rezerve za potencijalne obveze.

KM na 1,20 milijardi KM. Udjel EURO u obvezama od 90,8% je jednak kao na kraju 2013. godine, uz blagi pad nominalnog iznosa za 75 milijuna KM.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kredit) i obveza⁴⁸, koji je posebno značajan u aktivima (78,7% ili 6,5 milijardi KM) i nominalno je na približno istoj razini u odnosu na 31. 12. 2013. (76,9% ili 6,5 milijardi KM). Na ostale devizne stavke aktive odnosi se 21,3% ili 1,7 milijardi KM sa strukturom: stavke u EURO 14,6% ili 1,2 milijarde KM i ostale valute 6,7% ili 0,6 milijardi KM (na kraju 2013. godine krediti ugovoreni s valutnom klauzulom u iznosu od 6,5 milijardi KM su imali udjel od 76,9%, a ostale stavke u EURO 16,3% ili 1,4 milijarde KM). Od ukupnih neto kredita (9,8 milijardi KM), cca 65,8% je ugovoreno s valutnom klauzulom, uglavnom vezano za EURO (97,3%).

Na strani izvora, struktura financijskih obveza uvjetuje i determinira strukturu stavki financijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obvezama (7,9 milijardi KM) najveći udjel od 82,3% ili 6,5 milijardi KM imaju stavke u EURO (najviše depoziti), dok je udjel i iznos indeksiranih obveza minimalan i iznosi 9,3% ili 0,8 milijardi KM (na kraju 2013. godine udjel obveza u EURO bio je 81,8% ili 6,5 milijardi KM, a indeksiranih obveza 9,9% ili 0,8 milijardi KM).

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankovnog sustava F BiH može se konstatirati da se izloženost banaka i sustava FX riziku u prvom kvartalu 2014. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31. 3. 2014. dugu deviznu poziciju imalo je 12 banaka, a kratku poziciju pet banaka. Na razini sustava iskazana je duga devizna pozicija od 2,8% ukupnog temeljnog kapitala banaka, što je za 27,2 postotna boda manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO iznosila je 2,5% što je za 27,5 postotnih bodova manje od dozvoljene, pri čemu su stavke financijske aktive bile veće od financijskih obveza (neto duga pozicija).

Iako u uvjetima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su se pridržavati propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom sukladno usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Bankarski sektor Federacije BiH u periodu provođenja reformi je dostigao zavidnu razinu i predstavlja najrazvijeniji i najsnažniji dio financijskog i ukupnog ekonomskog sustava F BiH. Naredne aktivnosti trebaju biti usmjerene na očuvanje njegove stabilnosti kao prioritetni zadatak u aktualnim stresnim uvjetima, te njegov daljnji napredak i razvoj. Ovi ciljevi su uvjetovani stalnim i budnim angažmanom svih dijelova sustava, zakonodavnih i izvršnih vlasti, a što je preduvjet za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta koji bi poticajno djelovao na banke i povratno na realni sektor gospodarstva i stanovništva.

U cilju dodatnog jačanja otpornosti banaka u Federaciji BiH na potencijalno moguće oštrije krizne situacije, FBA je početkom 2013. godine donijela Odluku o privremenom ograničenju i minimalnim uvjetima za isplatu dividendi, diskrecijskih bonusa i otkup vlastitih dionica od strane banaka, čime je isplata dividendi vezana za postojanje kapitalnog zaštitnog amortizera u iznosu od 2,5% u odnosu na propisanu minimalnu stopu adekvatnosti kapitala i stopu temeljnog kapitala banka u odnosu na rizičnu aktivu. U okviru realizacije aktivnosti na implementaciji Strategije, odnosno Revizije

⁴⁸ U cilju zaštite od promjena deviznog tečaja banke ugovaraju određene stavke aktive (kredit) i obveza s valutnom klauzulom (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

Strategije za uvođenje Međunarodnog sporazuma za mjerenje kapitala i standardima kapitala (Bazel II), FA je u suradnji s Agencijom za bankarstvo Republike Srpske i uz tehničku pomoć USAID-a, pripremila radne nacрте: Odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima banke, Odluke o procjeni podobnosti članova organa banke i Odluke o savjesnom postupanju članova organa banke. Navedene Odluke usvojene su u kolovozu 2013. godine („Sl. novine F BiH“, broj: 60/13).

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom će razdoblju:

- poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za prevladavanje i ublažavanje efekata globalne financijske krize na bankarski sektor u F BiH;
- nastaviti s provođenjem aktivnosti u okvirima svoje nadležnosti na objedinjavanju supervizije na državnoj razini;
- nastaviti kontinuiran nadzor banaka kontrolama putem izvješća i kontrolama na licu mjesta s težištem na kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bankarskog poslovanja, s ciljem da bi supervizija bila još efikasnija i u tom smislu:
  - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive i smanjenje koeficijenta adekvatnosti kapitala,
  - kontinuirano nastaviti nadzirati banke prvenstveno od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti u kojima je koncentriran veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
  - nastaviti sistemsko praćenje aktivnosti banaka na sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma i unapređivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
  - raditi, kao i do sada, na dogradnji podzakonske regulative, polazeći od Bazelskih načela, Bazelskih okvira kapitala i Europskih bankarskih direktiva kao dio priprema za priključivanje BiH Europskoj uniji,
  - izmijeniti regulativu o kapitalu u cilju kvalitativnog i strukturalnog jačanja kapitala i usklađivanja s kapitalnim zahtjevima Basel II/III;
  - pripremiti i usvojiti plan za izvanredne situacije u sklopu pripreme za krizu,
  - razviti i implementirati alat „Sustav ranog upozorenja“ (SRU) u svrhu rane identifikacije financijskih i operativnih neefikasnosti i/ili negativnih trendova u poslovanju banaka,
  - uspostavljati i širiti suradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru F BiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije,
  - unapređivati suradnju s Udruženjem banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja, organizirati savjetovanja i pružati stručnu pomoć u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, unapređivati suradnju po pitanju stručnog osposobljavanja, prijedloga izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka, uvođenju novih proizvoda, naplati potraživanja i potpuno se uključivati u gradnju i funkcioniranje jedinstvenog registra neurednih dužnika - pravnih i fizičkih osoba, s dnevnom ažurnosti podataka.
- kontinuirano operativno usavršavati informacijski sustav koji će omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
- ubrzati okončanje postupaka likvidacije na temelju zaključka Upravnog odbora.

Također je potrebno i dalje snažnije angažiranje i drugih institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji Programa mjera za ublažavanje posljedica globalne ekonomske krize i unapređenja poslovnog ambijenta, prihvaćenog od strane Ekonomsko socijalnog vijeća za teritorij F BiH u prosincu 2008. godine, te sukladno dokumentu Vlade F BiH;
- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na razini

- države;
- kreiranju i dogradnji regulative za finansijski sektor koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje banaka, mikro kreditnih organizacija, društava koja se bave leasingom, osiguravajućih društava, itd.;
  - ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru ekonomije kako bi se isti brže približavao razini ostvarenoj u monetarnom i bankarskom sektoru;
  - pripremi i usvajanju novog Zakona o bankama/Zakona o kreditnim institucijama;
  - pripremi i usvajanju Zakona o kompanijama za upravljanje imovinom;
  - pripremanju za kreiranje zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sustav polazeći i od Bazelskih načela, Bazelskih okvira kapitala i Europskih bankarskih direktiva;
  - uspostavljanju posebnih sudskih odjela za gospodarstvo;
  - uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
  - donošenju propisa o zaštiti korisnika finansijskih usluga, te potpune odgovornosti dužnika;
  - donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu, i sl.

Kao najvažniji dio sustava, banke bi svoje aktivnosti trebale koncentrirati na:

- potpunu posvećenost kvalitetnom i opreznom poslovanju, te odbrani od utjecaja krize koja je u sadašnjim uvjetima najveća opasnost za banke i za realni sektor gospodarstva i stanovništva;
- pripremi i ažuriranju svojih planova izvanrednih mjera;
- daljnje kapitalno jačanje i osiguranje razine solventnosti razmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a sukladno zakonu i podzakonskim aktima;
- jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije kao potpuno neovisne u izvršavanju svojih obveza i uloge;
- redovito, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

Broj: U.O.-59-7/14.

Sarajevo, 30. svibnja 2014.

PRILOZI

PRILOG 1.....	Osnovni podaci o bankama u F BiH
PRILOG 2.....	Bilanca stanja banaka u F BiH po shemi FBA
PRILOG 3.....	Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u F BiH
PRILOG 4.....	Štednja stanovništva u bankama u F BiH
PRILOG 5.....	Izvešće o klasifikaciji aktive i izvanbilančnih rizičnih stavki u bankama u F BiH
PRILOG 6.....	Račun dobiti i gubitka banaka u F BiH po shemi FBA
PRILOG 7.....	Izvešće o stanju i adekvatnosti kapitala banaka u F BiH
PRILOG 8.....	Podaci o zaposlenim u bankama u F BiH

PRILOG 1

Banke u Federaciji Bosne i Hercegovine - 31. 3. 2014.

Br.	BANKA	Adresa	Telefon	Direktor
1	BOR BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo Obala Kulina bana 18	033/278-520, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
2	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo Trg djece Sarajeva bb	033/275-100, fax:203-122	AMER BUKVIĆ
3	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd - MOSTAR	Mostar Kneza Branimira 2b	070/340-341, fax:036/444-235	Privr.direktor - DRAGAN KOVAČEVIĆ
4	INTESA SANPAOLO BANKA D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	Sarajevo Obala Kulina bana 9a.	033/497-555, fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
5	INVESTICIONO-KOMERCIJALNA BANKA dd - ZENICA	Zenica Trg B&H 1	032/448-400, fax:448-501	SUVAD IBRANOVIĆ
6	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša Ibrahima Mržljaka 3	037/771-253, fax:772-416	HASAN PORČIĆ
7	MOJA BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo Trg međunarodnog prijateljstva br. 25.	033/586-870, fax:586-880	MIRZA HUREM
8	NLB BANKA dd - TUZLA	Tuzla Maršala Tita 34	035/259-259, fax:250-596	ALMIR ŠAHINPAŠIĆ
9	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo Alipašina 6	033/277-700, fax:664-175	ADNAN BOGUNIĆ
10	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo Franca Lehara bb	033/250-950, fax:250-971	EDIN HRNJICA
11	RAIFFEISEN BANK dd BiH - SARAJEVO	Sarajevo Zmaja od Bosne bb.	033/755-010, fax: 213-851	MICHAEL MÜLLER
12	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH	Sarajevo Igmanska 1	033/724-930, fax: 668-952	RAMIZ DŽAFEROVIĆ
13	SBERBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo Fra Andela Zvzdovića 1	033/295-601, fax:263-832	EDIN KARABEG
14	SPARKASSE BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo Zmaja od Bosne br. 7.	033/280-300, fax:280-230	SANEL KUSTURICA
15	UNICREDIT BANK dd - MOSTAR	Mostar Kardinala Stepinca bb	036/312-112, fax:312-121	IVAN VLAHO
16	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo Dubrovačka 6	033/561-000, fax: 201-567	SENAD REDŽIĆ
17	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo M. Tita 13.	033/280-100, fax: 663-399	AMIR RIZVANOVIĆ
18	ZIRAATBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo Dženetića Čikma br. 2.	033/252-230, fax: 252-245	ALI RIZA AKBAŞ

PRILOG 2

**BILANCA STANJA BANAKA U FBiH PO SHEMI FBA
AKTIVNA PODBILANCA**

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.
	A K T I V A			
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	3.962.581	4.417.898	4.037.905
1a	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	625.188	627.016	468.529
1b	Kamatonski računi depozita	3.337.393	3.790.882	3.569.376
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	375.032	381.909	414.540
3.	Plasmani drugim bankama	78.522	51.960	100.398
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	10.666.124	10.852.400	10.956.079
4a	Kreditni	9.591.819	9.676.527	9.711.650
4b	Potraživanja po poslovima leasinga	54	48	47
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	1.074.251	1.175.825	1.244.382
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijeca	173.435	180.604	183.494
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	491.370	476.199	472.583
7.	Ostale nekretnine	30.123	36.786	37.659
8.	Investicije u nekonsolidirana povezana poduzeća	24.756	23.762	23.736
9.	Ostala aktiva	255.247	252.122	246.002
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.066.424	1.227.090	1.234.401
10a	Ispravke vrijednosti na stavke pozicije 4. Aktive	1.007.459	1.165.928	1.171.155
10b	Ispravke vrijednosti na pozicije Aktive osim pozicije 4.	58.965	61.162	63.246
11.	UKUPNA AKTIVA	14.990.766	15.446.550	15.237.995
	O B V E Z E			
12.	Depoziti	10.961.001	11.523.849	11.280.987
12a	Kamatonski depoziti	9.281.938	9.363.284	9.238.101
12b	Nekamatonski depoziti	1.679.063	2.160.565	2.042.886
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	1.752	1.577	1.580
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza			
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	1.752	1.577	1.580
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	2.000		
15.	Obveze prema vladi			
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	1.141.561	1.039.381	1.004.486
16a	s preostalim rokom dospijeca do jedne godine	244.160	212.485	207.067
16b	s preostalim rokom dospijeca preko jedne godine	897.401	826.896	797.419
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	186.675	166.889	169.979
18.	Ostale obveze	480.402	406.909	419.984
19.	UKUPNE OBVEZE	12.773.391	13.138.605	12.877.016
	K A P I T A L			
20.	Trajne prioritetne dionice	26.059	11.959	11.959
21.	Obične dionice	1.175.547	1.196.633	1.196.633
22.	Emisioni ažio	136.485	136.485	136.485
22a	na trajne prioritetne dionice	8.420	8.420	88
22b	na obične dionice	128.065	128.065	136.397
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	453.269	649.879	646.603
24.	Tečajne razlike			
25.	Ostali kapital	110.281	-2.745	53.565
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	315.734	315.734	315.734
27.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	2.217.375	2.307.945	2.360.979
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL (19 +26)	14.990.766	15.446.550	15.237.995
	PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA	661.321	638.913	645.534
	UKUPNA BILANČNA SUMA BANAKA	15.652.087	16.087.617	15.883.529

PRILOG 3

**PREGLED AKTIVE, KREDITA, DEPOZITA I FINANCIJSKOG REZULTATA
BANAKA U F BiH na dan 31. 3. 2014.**

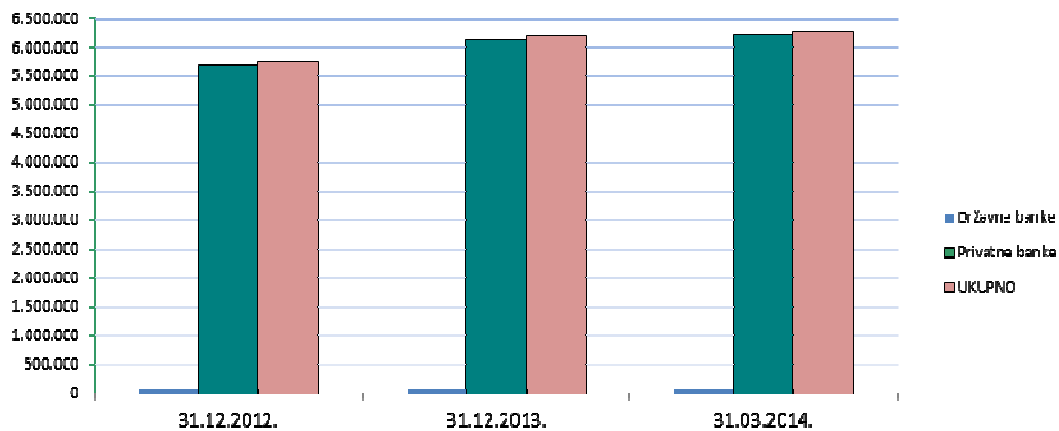
u 000 KM

R. br.	BANKA	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1	BOR Banka d.d. Sarajevo	234.971	1,54%	189.035	1,73%	123.349	1,09%	744
2	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	541.534	3,55%	360.376	3,29%	367.637	3,26%	461
3	Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar	1.095.619	7,19%	816.760	7,45%	716.962	6,36%	3.592
4	Intesa Sanpaolo banka d.d. Sarajevo	1.342.812	8,81%	1.116.777	10,19%	897.974	7,96%	5.195
5	Investiciono Komercijalna banka d.d. Zenica	190.683	1,25%	98.215	0,90%	134.868	1,20%	404
6	Komercijalno Investiciona banka d.d. Velika Kladuša	73.405	0,48%	38.869	0,35%	47.379	0,42%	295
7	Moja banka d.d.Sarajevo	185.268	1,22%	136.325	1,24%	153.232	1,36%	-59
8	NLB banka d.d. Tuzla	834.725	5,48%	617.730	5,64%	666.882	5,91%	1.461
9	Privredna Banka d.d Sarajevo	158.185	1,04%	121.195	1,11%	127.880	1,13%	233
10	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	359.470	2,36%	308.831	2,82%	241.845	2,14%	32
11	Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina	3.793.057	24,89%	2.382.314	21,74%	2.935.680	26,02%	26.022
12	Sberbank BH d.d. Sarajevo	871.867	5,72%	733.889	6,70%	658.191	5,83%	923
13	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	996.438	6,54%	814.049	7,43%	839.979	7,45%	2.463
14	Union banka d.d. Sarajevo	223.111	1,46%	119.534	1,09%	168.108	1,49%	160
15	UniCredit bank d.d. Mostar	3.661.706	24,03%	2.611.745	23,84%	2.750.437	24,38%	14.084
16	Vakufska banka d.d. Sarajevo	282.080	1,85%	189.213	1,73%	228.410	2,02%	-3.028
17	Ziraatbank BH d.d. Sarajevo	393.064	2,58%	301.222	2,75%	222.174	1,97%	658
	UKUPNO	15.237.995	100%	10.956.079	100%	11.280.987	100%	53.640

NOVA ŠTEDNJA STANOVNIŠTVA U BANKAMA U F BiH

u 000 KM

	31.12.2012.	31.12.2013.	31.03.2014.
Državne banke	58.050	65.179	66.123
Privatne banke	5.698.300	6.135.711	6.213.768
UKUPNO	5.756.350	6.200.890	6.279.891

PRILOG 5

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANCE I IZVANBILANČNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31. 3. 2014.**

- KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANCE -

u 000 KM

Red br.	STAVKE AKTIVE BILANCE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.124.800	269.825	21.972	6.187	2.106	2.424.890
2.	Dugoročni krediti	6.216.846	592.284	220.599	148.449	35.239	7.213.417
3.	Ostali plasmani	257.042	2.275	80	940	1.855	262.192
4.	Obračunata kamata i naknada	36.937	5.679	3.082	7.656	28.555	81.909
5.	Dospjela potraživanja	40.931	46.915	65.271	305.316	752.884	1.211.317
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama				484	32.581	33.065
7.	Ostala bilančna aktiva koja se klasificira	221.668	4.979	2.905	3.456	27.785	260.793
8.	UKUPNA BILANČNA AKTIVA KOJA SE KLASIFICIRA (zbroy pozicija od 1. do 7. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	8.898.224	921.957	313.909	472.488	881.005	11.487.583
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	173.989	88.093	75.867	272.935	880.642	1.491.526
10.	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI BILANČNE AKTIVE	114.217	84.432	94.721	212.485	728.546	1.234.401
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	97.838	48.474	20.854	91.342	153.069	411.577
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	78.075	31.359	22.437	78.071	69.205	279.147
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI						172.877
14.	BILANČNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFICIRA (bruto knjigovod. vrijednost)						4.984.813
15.	UKUPNA BILANČNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						16.472.396

PREGLED AKTIVE BILANCE KOJA SE NE KLASIFICIRA I IZNOSA PLASMANA OSIGURANIH NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	2.885.744
14.b	Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka s utvrđenim investicijskim rejtingom	1.079.336
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	490.360
14.d	Stečena financijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja tijekom godinu dana od dana stjecanja	9.037
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	
14.f	Potraživanja za više uplaćene porezne obveze	11.905
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	133.489
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitirani od strane Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS i potraživanja osigurana njihovim bezuvjetnim garancijama plativim na prvi poziv	374.942
	UKUPNO pozicija 14	4.984.813
8a.	Iznos plasmana osiguranih novčanim depozitima	198.824

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANCE I IZVANBILANČNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31. 3. 2014.**

- KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI -

u 000 KM

Red br.	IZVANBILANČNE STAVKE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	355.326	46.368	689	241		402.624
2.	Činidbene garancije	494.590	87.199	1.492	906	262	584.449
3.	Nepokriveni akreditivi	40.924	2.856	214			43.994
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.253.421	96.576	735	842	1.056	1.352.630
5.	Ostale potencijalne obveze banke	10.889	287		1	119	11.296
6.	UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE KOJE SE KLASIFICIRAJU (zbroj pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	2.155.150	233.286	3.130	1.990	1.437	2.394.993
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA	42.014	14.256	628	1.074	1.437	59.409
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA IZVANBILANČNE STAVKE	19.621	3.982	1.083	844	1.117	26.647
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA	25.403	11.050	225	569	320	37.567
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO IZVANBIL. STAVKAMA	23.070	11.185	598	1.338	396	36.587
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO IZVANBILAN. STAVKAMA						4.461
12.	IZVANBILANČNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFICIRAJU						479.743
13.	UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE						2.874.736
6a.	Iznos potencijalnih obveza osiguranih novčanim depozitom						54.408

PRILOG 6

RAČUN DOBITI I GUBITKA BANAKA U FBiH PO SHEMI FBA

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.3.2012.	31.3.2013.	31.3.2014.
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA			
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi			
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	1.553	451	1.210
2)	Plasmani drugim bankama	1.148	487	629
3)	Kredit i poslovi leasinga	183.981	175.149	173.913
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća	1.494	1.917	1.794
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	153	151	0
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilančnim obavezama	0	0	0
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	15.304	16.056	15.685
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	203.633	194.211	193.231
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi			
1)	Depoziti	54.352	52.428	49.146
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	1	31	157
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0	0
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	10.867	5.907	4.813
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	3.001	2.270	2.985
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	1.025	737	577
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	69.246	61.373	57.678
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	134.387	132.838	135.553
2.	OPERATIVNI PRIHODI			
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	8.629	8.631	8.678
b)	Naknade po kreditima	1.388	1.546	1.618
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	5.885	6.026	6.041
d)	Naknade za izvršene usluge	42.586	44.164	47.322
e)	Prihod iz poslova trgovanja	164	2.155	275
f)	Ostali operativni prihodi	12.833	9.870	14.743
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	71.485	72.392	78.677
3.	NEKAMATNI RASHODI			
a)	Poslovni i izravni rashodi			
1)	Trošk.ispr.vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost.vrijed.usklad	36.098	29.273	20.988
2)	Ostali poslovni i izravni troškovi	17.727	16.644	24.034
3)	UKUPNI POSLOVNI I IZRAVNI RASHODI 1) + 2)	53.825	45.917	45.022
b)	Operativni rashodi			
1)	Troškovi plaća i doprinosa	61.225	60.053	59.901
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	39.052	36.570	35.311
3)	Ostali operativni troškovi	20.824	20.161	20.356
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	121.101	116.784	115.568
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	174.926	162.701	160.590
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	35.600	44.710	56.727
5.	GUBITAK	4.654	2.181	3.087
6.	POREZI	0	0	0
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	0	0	0
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	0	0	0
9.	NETO-DOBIT 4. - 6.	35.600	44.710	56.727
10.	NETO-GUBITAK 4. - 6.	4.654	2.181	3.087
11.	FINANCIJSKI REZULTAT 9.-10.	30.946	42.529	53.640

PRILOG 7

IZVJEŠĆE O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA BANAKA U F BiH AKTIVNA BILANCA

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.
1	TEMELJNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -novčane uplate	1.185.966	1.188.094	1.192.951
1.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -uložene stvari i prava	12.550	12.550	12.550
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	136.485	136.485	136.485
1.4.	Opće zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	101.836	206.809	206.995
1.5.	Ostale rezerve koje se ne odnose na procjenu kvalitete aktive	309.179	362.349	362.098
1.6.	Zadržana – neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina	167.825	248.901	277.025
1.a.	UKUPNO (od 1.1. do 1.6.)	1.913.841	2.155.188	2.188.104
1.b.	Odbitne stavke od 1.a.			
1.7.	Nepokriveni gubici preneseni iz prethodnih godina	120.740	112.610	253.055
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	17.818	140.330	3.087
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke	156	156	156
1.10.	Iznos nematerijalne imovine	52.590	41.418	41.254
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10.)	191.304	294.514	297.552
1.	IZNOS TEMELJNOG KAPITALA: (1.a.-1.b.)	1.722.537	1.860.674	1.890.552
2	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -novčane uplate	3.090	3.091	3.091
2.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -uložene stvari i prava			
2.3.	Opće rezerve za kreditne gubitke na kategoriju A – Dobra aktiva	211.433	215.083	216.003
2.4.	Iznos obračunate dobiti u tekućoj godini revidirane i potvrđene vanjskom revizijom	67.243	71.984	1.106
2.5.	Iznos dobiti za koju je FBA izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele			
2.6.	Iznos subordiniranih dugova najviše 50% iznosa Temeljnog kapitala	120.264	165.473	168.563
2.7.	Hibridne konvertibilne stavke - najviše do 50% iznosa Temeljnog kapitala			
2.8.	Iznos stavki-obaveza trajnog karaktera bez obaveze za vraćanje	65.070	1.416	1.416
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1. do 2.8.)	467.100	457.047	390.179
3	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji je po ocjeni FBA primljena, a precijenjena vrij.			
3.2.	Ulozi u kapital drugih pravnih osoba koji prelaze 5% visine Temeljnog kapitala banke	3.043	2.844	2.844
3.3.	Potraživanja od dioničara sa znač. glas.pravom - odobrena suprotno propisima	85		
3.4.	VIKR prema dioničarima sa znač. glas. pravom u banci bez suglasnosti FBA			
3.5.	Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu	95.720	158.859	176.381
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1. do 3.5.)	98.848	161.703	179.225
A.	IZNOS NETO KAPITALA BANKE (1.+2.-3.)	2.090.789	2.156.018	2.101.506
B.	RIZIK PONDERIRANE AKTIVE I KREDITNIH EKVIVALENATA	11.078.498	10.999.406	11.021.299
C.	POR (PONDERIRANI OPERATIVNI RIZIK)	974.201	981.318	982.260
D.	PTR (PONDERIRANI TRŽIŠNI RIZIK)			
E.	UKUPNI PONDERIRANI RIZICI B+C+D	12.052.699	11.980.724	12.003.559
F.	STOPA NETO-KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (A.:E.) X 100	17,3%	18,0%	17,5%

PODACI O ZAPOSLENIM U BANKAMA F BiH

R.br.	BANKA	31.12.2012.	31.12.2013.	31.3.2014.
1	BOR Banka d.d. Sarajevo	62	64	64
2	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	247	279	286
3	Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar	579	517	529
4	Intesa Sanpaolo banka d.d. Sarajevo	537	528	525
5	Investiciono Komercijalna banka d.d. Zenica	166	164	161
6	Komercijalno Investiciona banka d.d. Velika Kladuša	71	71	70
7	Moja banka d.d.Sarajevo	151	156	156
8	NLB banka d.d. Tuzla	456	442	446
9	Poštanska banka d.d. Sarajevo	85		
10	Privredna Banka d.d Sarajevo	179	177	174
11	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	344	333	315
12	Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina	1.552	1.531	1.516
13	Sberbank BH d.d. Sarajevo	360	411	408
14	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	452	462	465
15	Union banka d.d. Sarajevo	183	200	197
16	UniCredit bank d.d. Mostar	1.305	1.262	1.252
17	Vakufska banka d.d. Sarajevo	230	225	225
18	Ziraatbank BH d.d. Sarajevo	171	229	234
	UKUPNO	7.130	7.051	7.023